

Bruxelles, 16. ožujka 2015.
(OR. en)

7267/15

COPS 76
COMAG 50
COMEM 58
PESC 296
CSDP/PSDC 144
COHAFA 34
SY 4

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Vijeće
Br. preth. dok.:	7247/15 COPS 75 COMAG 49 COMEM 57 PESC 295 CSDP/PSDC 143 COHAFA 33 SY 3
Predmet:	Zaključci Vijeća o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja ISIL/Daeš

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci o regionalnoj strategiji EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja ISIL/Daeš kako ih je 16. ožujka 2015. usvojilo Vijeće.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O REGIONALNOJ STRATEGIJI EU-A ZA SIRIJU I IRAK, KAO I ZA PRIJETNJU KOJU PREDSTAVLJA ISIL/DAEŠ

Vijeće za vanjske poslove, 16. ožujka 2015.

1. EU i dalje ostaje predan uspostavi trajnog mira, stabilnosti i sigurnosti u Siriji, Iraku i široj regiji, kao i borbi protiv prijetnje koju predstavlja ISIL/Daeš. Uključiva politička tranzicija u Siriji i uključivo političko vodstvo u Iraku ključni su za održiv mir i stabilnost u regiji. EU će nastaviti podupirati ulogu posebnog izaslanika UN-a Staffana de Misture, kao i napore iračke vlade u svrhu postizanja tih ciljeva. U tom pogledu EU podsjeća na zaključke Vijeća od 20. listopada, 15. prosinca 2014. i 9. veljače 2015.

EU naglašava da se borba protiv skupine ISIL/Daeš i drugih terorističkih skupina mora provoditi usporedo s pronalaženjem trajnih političkih rješenja. Skupina ISIL/Da'esh počinila je surova djela protiv naroda Sirije i Iraka. Ona predstavlja jasnu prijetnju našim partnerima na Bliskom istoku, prijetnju široj međunarodnoj sigurnosti te izravnu prijetnju Europi. Sponzorirala je terorističke napade na našem tlu i protiv naših građana u prekomorskim zemljama. EU će upotrijebiti sve relevantne instrumente za rješavanje prijetnje koju predstavlja skupina ISIL/Da'esh i njezina nasilna ideologija.

Vijeće pozdravlja odgovor Visokog predstavnika / potpredsjednika na zahtjev za utvrđivanje sveobuhvatne regionalne strategije za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja ISIL/Daeš.

Vijeće usvaja regionalnu strategiju EU-a za Siriju i Irak, kao i za prijetnju koju predstavlja ISIL/Daeš, a koja se temelji na priloženoj zajedničkoj komunikaciji¹ Europske komisije i Visokog predstavnika EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i na ovim zaključcima.

¹ Dok. 6031/15.

2. EU bezrezervno osuđuje neselektivne napade, zlodjela, ubijanja i kršenja ljudskih prava koje provodi skupina ISIL/Daeš i druge terorističke skupine, posebno protiv kršćana i drugih vjerskih i etničkih skupina. EU naglašava važnost očuvanja višetničke i viševjerske naravi i raznolikost vjeroispovijesti sirijskog i iračkog društva. EU podržava međunarodne napore i inicijative za rješavanje tih pitanja te u tom pogledu pozdravlja ministarski sastanak koji će se održati u okviru Vijeća sigurnosti UN-a 27. ožujka u pogledu žrtava napada i zlostavljanja na Bliskom istoku na etničkoj ili vjerskoj osnovi.

EU strogo osuđuje nasilne čine nad djecom i njihovo zlostavljanje, primjećujući sa zabrinutošću praksu skupine Daeš/ISIL da novači djecu u svoje naoružane jedinice, prisiljavajući ih da sudjeluju u pogubljenjima te izlažući ih raznim oblicima fizičkog i psihološkog pritiska.

3. EU potiče sve međunarodne sudionike, a posebno zemlje u toj regiji, da preuzmu konstruktivnu ulogu u rješavanju kriza s obzirom na to da je njihovo sudjelovanje potrebno kako bi se postigla regionalna i međunarodna stabilnost te kako bi se pronašla trajna rješenja.
4. EU podržava napore Globalne koalicije u borbi protiv skupine ISIL/Daeš, između ostalog vojno djelovanje u skladu s međunarodnim pravom. EU podsjeća da je vojno djelovanje u tom kontekstu potrebno, iako nije dostatno kako bi se porazilo skupinu ISIL/Daeš. EU će blisko surađivati s međunarodnim partnerima u okviru radnih skupina Globalne koalicije koje se bave stabilizacijom, strateškom protupropagandom, stranim terorističkim borcima, borbom protiv financiranja terorizma i vojnim djelovanjem. Također će doprinijeti provedbi rezolucija Vijeća sigurnosti UN-a 2161, 2170, 2178 i 2199, kao i drugih relevantnih rezolucija. To će obuhvaćati sigurnosne mjere utvrđene u strategiji EU-a za borbu protiv terorizma / stranih boraca u Siriji i Iraku koju je Vijeće potvrdilo 20. listopada 2014., a koja je sastavni dio regionalne strategije EU-a.

EU poziva sve države da poštuju rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 2161 i 2199 kako bi se osiguralo da njihovi državljani ili osobe na njihovu državnom području ne stavljaju na raspolaganje, bilo izravno bilo neizravno, sredstva, drugu financijsku imovinu ili gospodarske resurse u korist skupine ISIL/Da'esh, Al-Qaide i povezanih skupina.

5. U provođenju strategije EU će usmjeriti napore u područja politike u kojima ostvaruje dodanu vrijednost u odnosu na aktivnosti država članica. U provođenju djelovanja u okviru politika EU će se pomno usklađivati te ustrajati na komplementarnosti s mjerama koje provode drugi međunarodni i regionalni partneri te iračka vlada.
6. EU će uključiti osnaživanje žena te njihovo potpuno i djelotvorno sudjelovanje kao ključni cilj u sve napore koji će se podupirati u okviru strategije, u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1325 i povezanim rezolucijama. Održiva politička rješenja ili djelotvorne strategije protiv terorizma i nasilnog ekstremizma ne mogu se ostvariti bez aktivnog sudjelovanja žena u tim naporima. EU će obratiti posebnu pozornost na nasilje i nesigurnost kojima se žene i djevojčice u toj regiji suočavaju te poziva na hitan prekid seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja.
7. Humanitarna pomoć i dugoročnija potpora ostat će važni elementi odgovora EU-a na posljedice krize, a humanitarna pomoć posebno će se usmjeriti na najranjivije skupine, između ostalog na djecu. Humanitarna pomoć mora ostati odvojena od vojnih operacija te se mora pružiti svim ljudima kojima je potrebna, bez obzira na njihovu političku, vjersku, etničku ili drugu pripadnost ili njihov zemljopisni položaj, isključivo na temelju potreba, te se mora pružiti uz potpuno poštovanje humanitarnih načela neutralnosti, nepristranosti, humanosti i nezavisnosti humanitarnog djelovanja, kako je sadržano u Europskom konsenzusu o humanitarnoj pomoći. Ta će pomoć ostati strogo odvojena od drugih elemenata djelovanja EU-a te neće biti podređena u odnosu na njih.

EU s dubokom zabrinutošću napominje da je pristup onima kojima je potrebna pomoć sve ograničeniji. EU poziva sve strane da poštuju međunarodno pravo, kao i međunarodno humanitarno pravo i pravo koje se odnosi na ljudska prava te da u svakom trenutku zajamče zaštitu civila i medicinskih objekata, kao i siguran i nesmetan pristup svim ljudima kojima je potrebna pomoć. EU osuđuje sve napade na humanitarne radnike i pokušaje ograničavanja pristupa humanitarnoj pomoći.

8. EU strogo osuđuje namjerno uništavanje arheološke i kulturne baštine Sirije i Iraka koju je počinila skupina ISIL/Daeš, kao i ekstremističku ideologiju na kojoj se taj čin temelji, te napominje da bi se takva djelovanja mogla smatrati ratnim zločinom u skladu s Rimskim statutom Međunarodnog kaznenog suda. EU je predan u pružanju pomoći pri dokumentiranju i zaštiti baštine Sirije i Iraka, istovremeno poduzimajući primjerene korake u skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 2199 u svrhu sprečavanja nezakonite trgovine kulturnim dobrima te primjećuje da se takvim nezakonitim trgovanjem kulturnim artefaktima izravno doprinosi financiranju skupine ISIL/Daeš i drugih terorističkih organizacija.
9. EU pozdravlja znatne napore svih zemalja koje su primile i nude zaštitu izbjeglicama. EU će uložiti sve moguće napore kako bi im pomogao u zaštiti i pružanju pomoći izbjeglicama i ranjivim zajednicama domaćinima, izgradnji otpornosti i poštovanju međunarodnog prava, standardâ, konvencija i humanitarnih načela, između ostalog putem novog Regionalnog uzajamnog fonda Europske unije u vidu odgovora na krizu u Siriji (Fond Madad) koji je otvoren za sve donatore. Fondom Madad upravljat će se u bliskoj suradnji s postojećim mehanizmima financiranja i u skladu s relevantnim nacionalnim i međunarodnim planiranjem te će se u okviru njega ostvarivati prioritete utvrđeni u Regionalnom planu UN-a za izbjeglice i izgradnju otpornosti kako bi se pružila potpora djelotvornom međunarodnom odgovoru na krizu.
10. EU je i dalje potpuno svjestan golemih sigurnosnih izazova koje krize predstavljaju u toj regiji, osobito u Libanonu i Jordanu. EU naglašava važnost postojeće potpore EU-a i država članica te ponavlja svoju predanost dodatnom pojačanju te potpore za obje zemlje kako bi odgovorile na te izazove.

11. Vijeće će surađivati s ESVD-om i Komisijom u okviru njihovih nadležnosti u svrhu planirane, brze i usklađene provedbe strategije, između ostalog razmjenom najbolje prakse i informacija. Ono će uložiti sve napore u mobilizaciju primjerene pomoći na bilateralnoj razini, uz paket pomoći iz proračuna EU-a u iznosu od 1 milijarde EUR, kako bi se pružio značajan kolektivni odgovor za potrebe provedbe strategije.

Vijeće, ESVD i Komisija pratit će provedbu strategije, među ostalim putem šestomjesečnih izvješća.

**

SIRIJA

12. Dok sirijski sukob ulazi u svoju petu godinu postojanja, EU ponavlja da je za dugoročno rješenje hitno potreban uključiv politički proces, koji predvodi Sirija, a koji vodi tranziciji, na temelju Priopćenja iz Ženeve od 30. lipnja 2012. te u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a kako bi se održali jedinstvo, suverenitet i teritorijalna cjelovitost te zemlje. U Siriji ne može doći do trajnog mira dok se ne pristupi rješavanju zakonitih pritužbi i težnji svih dijelova sirijskog društva.
13. Brutalni rat Assadova režima protiv vlastitog naroda, masovna kršenja ljudskih prava i sustavno ometanje demokratskih reformi uvelike su doprinijeli širenju skupine ISIL/Daeš u Siriji. Nepodnošljivim nasiljem skupine ISIL/Daeš i drugih terorističkih skupina, kao što je skupina Jabhat al-Nusra, kao i prisutnost različitih paravojnih skupina prisutnih u Siriji pogoršava se znatna ljudska patnja. Zbog svojih politika i djela Assadov režim ne može biti partner u borbi protiv ISIL-a/Da' esha.

14. EU ponovno naglašava da u potpunosti podupire napore posebnog izaslanika UN-a Staffana de Misture u strateškom smirivanju nasilja, čime bi se trebala ublažiti patnja naroda, kao temelja za održivi i uključivi politički proces koji vodi do tranzicije te koji ispunjava težnje cjelokupnog sirijskog naroda. EU poziva sve strane iz Sirije da pokažu jasnu i konkretnu predanost tom procesu. EU potiče one koji imaju utjecaj nad tim stranama, a posebno nad Assadovim režimom, da na njih izvrše pritisak u svrhu prestanka svakog oblika nasilja te da se konstruktivno uključe u taj proces. EU strogo osuđuje eskalaciju nasilja koje provodi Assadov režim, između ostalog u Aleppu, koja ugrožava napore De Misure.

15. EU je spreman pružiti neposrednu praktičnu potporu nakon što se uspostave lokalne obustave sukoba u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom u Aleppu i drugdje.

Također će tražiti načine da dodatno poboljša postojeću potporu lokalnom upravljanju i administraciji, obnovi osnovnih usluga i povratku u normalno stanje u područjima u kojima je nasilje smanjeno, među ostalim već aktivnim Uzajamnim fondom za oporavak Sirije (SRTF) koji djeluje iz Gaziantepa.

16. EU naglašava važnost očuvanja državnih struktura i funkcija kako bi se osigurala sigurnost, red i pružanje osnovnih usluga ljudima Sirije.

17. EU je odlučan poduprijeti sva nastojanja da se postigne suglasno političko rješenje koje se temelji na Priopćenju iz Ženeve od 30. lipnja 2012. i u skladu je s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Za postizanje rezultata, djelovanje mora biti uključivo, posebice za žene i civilno društvo, usklađeno te popraćeno mjerama za izgradnju povjerenja poput stajanja na kraj neselektivnim bombardiranjima, posebice „bombama bačvama” te proizvoljnim pritvaranjima. EU će aktivno poticati članove međunarodne zajednice koji imaju utjecaja na stranke u Siriji da preuzmu posebnu odgovornost radi osiguravanja uspjeha takvih nastojanja.

18. Umjerena oporba unutar i izvan Sirije ima jako važnu ulogu u okviru tog procesa. To je ključni element i budućeg političkog rješenja i borbe protiv ekstremističkih skupina na terenu. EU pozdravlja i potiče daljnja nastojanja Nacionalne koalicije sirijskih revolucionarnih i oporbenih snaga (SOC) da pomogne umjerenim skupinama da se ujedine oko zajedničke strategije kako bi sirijskom narodu ponudile alternativu. I dalje će davati potporu svim nastojanjima u tu svrhu. EU će nastaviti s pružanjem političke i praktične potpore umjerenoj oporbi.
19. EU će nastaviti svoju politiku izricanja dodatnih sankcija protiv režima i njegovih pristaša sve dok represija ne prestane. U tom pogledu podsjeća da je EU na početku ovog mjeseca još 13 osoba i subjekata uvrstio na popis u vezi s mjerama ograničavanja koje se odnose na stanje u Siriji.
20. Izvješća o golemom, rasprostranjenom i sustavnom kršenju ljudskih prava i zlostavljanju te sektaškom nasilju izazivaju veliku zabrinutost. EU pozdravlja deveto izvješće istražnog povjerenstva UN-a i osuđuje zločine protiv čovječnosti i kršenja ljudskih prava i zlostavljanja koji se u njemu detaljno iznose i koje su posebice počinili Assadov režim i terorističke skupine. EU daje potporu produljenju mandata istražnog povjerenstva. Također podupire dokumentiranje zločina u Siriji kako bi se svi počinitelji pozvali na odgovornost. EU ponavlja svoj poziv Vijeću sigurnosti da pitanje stanja u Siriji uputi Međunarodnom kaznenom sudu.
21. EU pozdravlja Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a 2209 i odredbe njezina poglavlja VII. kojima se najsnažnije osuđuje upotreba svake otrovne kemikalije, poput klora, kao oružja u Siriji. EU ponovno naglašava da osuđuje svaku upotrebu klornog plina kao kemijskog oružja Assadova režima, što predstavlja očigledno kršenje međunarodnog prava koje bi moglo prerasti u ratni zločin i zločin protiv čovječnosti. EU naglašava da se svi koji su odgovorni za počinjenje takvih strašnih djela moraju pozvati na odgovornost.

EU poziva Assadov režim da u potpunosti surađuje s misijom OPCW-a za prikupljanje informacija. EU ponavlja da je spreman dati potporu mjerama koje su predviđene u okviru te rezolucije i prethodnih rezolucija.

22. S velikom zabrinutošću EU napominje da humanitarne potrebe i dalje rastu dok je pristup ranjivim skupinama sve otežaniji. EU osuđuje ustrajnu nepopustljivost Assadova režima u vezi s pristupom humanitarnoj pomoći i primjenom administrativnih postupaka kako bi se omela brza i neprekidna isporuka pomoći, među ostalim medicinskih potrepština. EU ponavlja svoj poziv svim stranama, posebno Assadovu režimu, da u potpunosti provedu odredbe rezolucijâ Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 2139, 2165 i 2191. EU će nastojati povećati primjenu tih rezolucija kako bi se preko granica i preko borbenih linija pružila pomoć onim Sirijcima kojima je pomoć najpotrebnija. EU osuđuje i neprekidne opsade civila i podsjeća na primarnu odgovornost režima, a to je osigurati zaštitu svog stanovništva. EU je također duboko zabrinut da je ISIL/Daeš znatno utjecao na prisutnost i rad humanitarnih agencija i sudionika u sjevernoj Siriji, ugrozivši tako njihovu humanitarnu ulogu.
23. EU i njegove države članice najviše su doprinijeli međunarodnom odgovoru na krizu u Siriji tako što su do sad mobilizirali više od 3,2 milijarde EUR za pomoć i oporavak onima koji su pogođeni sukobom unutar Sirije te izbjeglicama i zajednicama domaćinima u susjednom Libanonu, Jordanu, Iraku i Turskoj. Ususret trećoj međunarodnoj humanitarnoj konferenciji na visokoj razini za Siriju koja će se 31. ožujka održati u Kuvajtu, Vijeće ponovno naglašava predanost država članica da se uz financijski paket Europske komisije u velikoj mjeri obvežu na davanje novih sredstava za humanitarnu pomoć i razvoj koja će biti usklađena s veličinom i trajanjem krize. Vijeće dalje poziva sve međunarodne partnere da se i oni u velikoj mjeri obvežu u Kuvajtu i da dugoročno poboljšaju razinu i predvidljivost njihove pomoći ljudima u regiji koji su pogođeni krizom u Siriji.

**

24. EU ponovno naglašava svoju čvrstu potporu jedinstvu, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Iraka. Također naglašava snažnu potporu iračkoj vladi, na čelu s predsjednikom vlade al-Abadijem, i pozdravlja predanost te vlade da teži reformama i sveobuhvatnom dijalogu u pogledu postizanja uključivosti, nacionalnog pomirenja i dugoročnog mira i stabilnosti, te u tom kontekstu pozdravlja konkretan napredak koji je ostvaren u nekoliko područja, među ostalim u donošenju proračuna. EU poziva vladu i vijeće Iraka da pojačaju napore za provedbu reformi kako bi se brže postigao učinkovit napredak. Naglašava važnost sporazuma o prijenosu prihoda i nafte između savezne vlade Iraka i vlade regije Kurdistan i poziva obje vlade da konstruktivno riješe druga neriješena pitanja. Poziva zemlje u regiji da pruže potporu iračkoj vladi u nastojanjima da obnovi dugotrajan mir i stabilnost u Iraku.
25. EU žali zbog stalnog prisustva i brutalnog djelovanja ISIL/Daeša u Iraku i ustraje na tome da se povezana politička i sigurnosna kriza u Iraku mora riješiti kako bi se nanio poraz ISIL/Daešu i postigla dugoročna stabilnost. Poziva sve dionike iračkog društva da se ujedine u borbi protiv ISIL/Daeša. Izvješća o golemom i rasprostranjenom kršenju ljudskih prava i zlostavljanju te sektaškom nasilju izazivaju veliku zabrinutost. EU naglašava važnost potpunog poštovanja međunarodnog prava, ljudskih prava i vladavine prava u postizanju stabilnosti u Iraku. Osuđuje izvansudska pogubljenja koja su počinile razne oružane skupine, prema nedavnim izvješćima, i podsjeća da će borba protiv terorizma uspjeti samo ako se provodi uz potpuno poštovanje međunarodnih ljudskih prava. Naglašava potrebu da se ponovno izgrade uključive i demokratski nadzirane sigurnosne snage Iraka i ističe da sve oružane skupine moraju biti pod zapovjedništvom i kontrolom države Iraka te da se počinitelji kršenja i zlostavljanja moraju pozvati na odgovornost. EU ponavlja svoj poziv Iraku da pristupi Rimskom statutu.

26. EU poziva vladu Iraka te vladu regije Kurdistan da učine sve što je u njihovoj moći da se humanitarna pomoć pruži svim osobama raseljenima unutar svoje države i izbjeglicama u skladu s međunarodnim pravom i humanitarnim načelima. EU potiče sva nadležna tijela vlasti da osnaže postojeće napore upisa osoba raseljenih unutar svoje države i da pruže jednaku zaštitu svim etničkim i vjerskim zajednicama koje pripadaju iračkom društvu, kao i iračkim izbjeglicama. Naglašava važnost ojačavanja civilno-vojne usklađenosti prema potrebi i u skladu s humanitarnim pravom.

EU i njegove države članice u 2014. bili su drugi po veličini donator humanitarne pomoći u odgovoru na krizu u Iraku i pružili su 163 milijuna EUR hitne humanitarne pomoći. EU će pojačati svoje humanitarne napore u 2015.

27. EU se obvezuje na punu potporu naporima vlade Iraka kao i vlade regije Kurdistan da teže potrebnim reformama u širokom rasponu sektora. EU izražava da je predan blisko surađivati s iračkim partnerima i koristiti se svim mogućim instrumentima, kako je navedeno u zajedničkoj komunikaciji, među ostalim Sporazumom o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka, inicijativama za pomirenje i izgradnju mira, mjerama za transparentnost i pozivanje na odgovornost, među ostalim u sigurnosnom sektoru i pravosudnom sustavu koji se trebaju ojačati, te pružanjem razvojne pomoći i suradnjom u borbi protiv terorizma. Uz to, EU i države članice ostaju predani pružanju dugotrajne pomoći.

ELEMENTI REGIONALNE STRATEGIJE EU-A ZA SIRIJU I IRAK TE PROTIV PRIJETNJE DAEŠA

Sažetak

Vijeće za vanjske poslove iskazalo je 20. listopada 2014. odlučnost EU-a u pogledu sveobuhvatnog i usklađenog zaustavljanja kriza u Siriji i Iraku te prijetnje koju predstavlja Daeš². U tu svrhu pozvalo je visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku/potpredsjednicu Europske komisije na izradu sveobuhvatne regionalne strategije EU-a.

Svrha je ove Zajedničke komunikacije opisati djelovanja koja će EU i njegove države članice poduzeti kako bi pridonijeli uspostavi mira i sigurnosti u Siriji i Iraku. Djelovanja se temelje na temeljitim analizama stanja u obje zemlje te čimbenicima kojima se pridonosi trenutačnim krizama, a koji obuhvaćaju represivnu diktaturu, oružane sukobe, ekskluzivističko i korumpirano upravljanje, kršenje ljudskih prava, sektaške podjele, osjećaj oduzimanja građanskih prava jednom dijelu sunitskog stanovništva te napetosti među regionalnim snagama i njihov negativan učinak na unutarnje poslove Sirije i Iraka.

Reakcija EU-a koja se opisuje u ovom tekstu temelji se na postojećim analizama i strategijama³ i njome se nastoji:

- *odrediti interesi i doprinos EU-a širem međunarodnom nastojanju da se u Siriji, Iraku i široj regiji uspostavi trajni mir i sigurnost te otkloni prijetnja Daeša;*
- *postići usklađenost djelovanja EU-a i država članica EU-a preuzimanjem zajedničke odgovornosti za strategiju i utvrđivanjem zajedničkih ciljeva;*
- *razmotriti ono što je zajedničko krizama u Iraku i Siriji (prvenstveno terorističku prijetnju i teške humanitarne posljedice tih kriza) te njihove posebnosti;*
- *potaknuti zemlje u regiji da preuzmu posebnu odgovornost za okončanje kriza i zaustavljanje nasilnog ekstremizma Daeša i drugih terorističkih skupina, koji je prvenstveno njima velika prijetnja, te ponuditi odgovarajući podršku EU-a njihovim nastojanjima;*
- *prepoznati ograničenja svojstvena intervencijama u području sigurnosti i protuterorizma, bez obzira na moguću potrebu za kratkoročnim vojnim djelovanjem. U okviru reakcije EU-a stoga se naglašava potreba za održivim i sveobuhvatnim angažmanom kako bi se diplomatskim djelovanjem i dugoročnom podrškom političkim reformama, društveno-ekonomskom razvoju i pomirenjem pripadnika različitih etničkih skupina i sekti zaustavila dinamika na kojoj počiva njihov sukob.*

² Takozvana Islamska država Iraka i Levanta, čiji akronim na arapskom glasi Da'esh.

³ Komunikacija JOIN(2013)22 od 24. lipnja 2013. „Prema sveobuhvatnom pristupu EU-a sirijskoj krizi”; „Strategija EU-a protiv terorizma/stranih boraca” koju je donijelo Vijeće za vanjske poslove 20. listopada 2014., ref. 14451/14.

Djelovanja koja se predstavljaju u ovoj zajedničkoj komunikaciji međusobno se osnažuju i stoga se uglavnom moraju provoditi usporedo. Podroban redoslijed prioriteta različitih predloženih djelovanja morat će se odrediti dinamično tijekom provedbe ove strategije, s obzirom da EU mora reagirati na razvoj stanja na terenu i nastojati postići komplementarnost s naporima međunarodne zajednice.

- *Da bi ostvario svoje ciljeve i osigurao učinkovitost svoje reakcije, EU mora osigurati održivo i predvidivo financiranje usklađeno s nezapamćenim opsegom potreba u toj regiji. Komisija stoga predlaže paket pomoći u iznosu od 1 milijarde EUR iz proračuna EU-a za 2015. i 2016. godinu. Pojedini tog prijedloga utvrđene su u financijskom izvještaju u prilogu ovoj Komunikaciji.*

1. – KONTEKST

Potreba za sveobuhvatnim političkim okvirom EU-a za Siriju i Irak

Bliski istok trenutačno se suočava s dubokom krizom. Ta se kriza odražava u sukobima u Siriji i Iraku, koji su ujedno i pokretači te krize i imaju sve veći potencijal za destabilizaciju susjednih zemalja i šire regije. Zbog tih je kriza došlo do humanitarne katastrofe zbog koje je više od 13,5 milijuna ljudi bilo prisiljeno napustiti svoje domove (3,8 milijuna sirijskih izbjeglica u susjednim zemljama, uz predviđanja UNHCR-a da će ih do kraja 2015. biti 4,3 milijuna), a više od 17 milijuna ljudi treba humanitarnu pomoć (12,2 milijuna u Siriji i 5,2 milijuna u Iraku).

Nakon više od četiri godine brutalnog sukoba u Siriji, Daešov otvoreni pokušaj djelovanja kao alternativna i ideološki radikalna država pokazao se privlačnim ekstremistima u regiji i izvan nje, posebno u područjima Sirije i Iraka u kojima je propala državna vlast te prevladava osjećaj političke i društveno-ekonomske marginalizacije.

Kao važan dionik u regiji, EU je odgovoran za učinkovito i usklađeno iskorištavanje svog utjecaja te svojih brojnih instrumentima za obranu ljudskih života, ljudskog dostojanstva i prava te za pružanje pomoći pri rješavanju tih kriza u bliskoj suradnji s regionalnim i međunarodnim partnerima. Ova će se strategija posebno temeljiti na strategiji EU-a protiv terorizma / stranih boraca i na Zajedničkoj komunikaciji: *Prema sveobuhvatnom pristupu EU-a sirijskoj krizi* te ih upotpunjavati. Osim toga postoje uvjerljivi razlozi da EU zbog vlastitih interesa pojača svoj angažman u Siriji, Iraku i susjednim zemljama. Ti razlozi obuhvaćaju: kršenje opće priznatih vrijednosti i prava koji čine jezgru europske vanjske politike; rizik od sloma javne vlasti i političkog kaosa u zemljama koje su opterećene izbjeglicama poput Libanona i Jordana povrh migracijskih pritisaka uslijed raseljavanja stanovništva i s time povezanim trgovanjem ljudima; Daešov nadzor nad područjem koji se proteže na dvije države; rizik od širenja oblika terorizma svojstvena Daešu na druge zemlje te daljnje destabilizacije regije; prijetnju koju građani EU-a (i drugih zemalja) koji su se pridružili terorističkim skupinama kao strani teroristički borci predstavljaju za sigurnost EU-a; oportunitetni trošak gubitka Sirije i Iraka kao partnera za trajni mir na Bliskom istoku, trgovinskih partnera i isporučitelja energije te propadanje kulturne baštine.

Pozadina problema

Otkako je vojnim pučem 1966. godine u **Siriji** na vlast došla autokratska stranka Baath, ta je zemlja iskusila razdoblje represivne stabilnosti i međuvjerskog suživota. Bashar al-Assad došao je na vlast nakon smrti svoga oca 2000., obećavši političke i postupne gospodarske reforme koje nisu u dostatnoj mjeri provedene. Nakon što su uslijedili otvaranje sirijskoga gospodarstva te rast privatnog sektora, na vidjelo su došle velike socijalne razlike. Potrebne strukturne reforme koje je EU poticao time što je Siriji ponudio mogućnost potpisivanja Sporazuma o udruživanju⁴ nikad nisu u potpunosti provedene. Zbog liberalizacije nacionalnoga gospodarstva došlo je do gospodarskog rasta od kojeg su najveću korist imale elite bliske režimu i njegovom sigurnosnom aparatu, a održivi i pravedan razvoj nije ostvaren.

Godine 2011. Assadov režim brutalno je ugušio mirne prosvjede za demokratizaciju koje su nadahnuli pokreti u okviru „arapskog proljeća” u drugim zemljama, a do kojih je došlo zbog nezadovoljstva prevladavajućim političkim i gospodarskim poretkom koji nije uključiv. Zbog toga je dio sirijskog stanovništva bio potaknut na naoružanu pobunu. Zbog brutalnog gušenja prosvjeda i ustanka, masivnog kršenja ljudskih prava i sustavnog ometanja demokratskih reformi za koje je odgovoran Assadov režim te nastavkom sukoba kojemu se ne nazire kraj postupno su ojačale ekstremističke skupine na štetu umjerene oporbe. Zaraćene strane dobile su podršku vanjskih sila, zbog čega se stanje dodatno pogoršalo. Jabhat al-Nusra, službeni ogranak Al-Qaide u Siriji, a kasnije Daeš, povećali su njihovu privlačnost i sposobnosti. Godine 2014. ponajprije je Daeš uspio proširiti svoj nadzor nad područjima bogatima naftom i plinom u istočnoj Siriji, zapadnom Iraku te na graničnim prijelazima duž sirijsko-turske granice oko kojih se prije sporio s drugim naoružanim skupinama.

U **Iraku** su nakon pada režima Saddama Huseina 2003. uslijedili nestabilnost, sektaški sukobi i terorističko nasilje na koje je međunarodna zajednica, uključujući EU, reagirala pojačanim naporima za podupiranje tranzicije u Iraku. Godine 2012. EU je potpisao Sporazum o partnerstvu i suradnji s Irakom. Međutim, dok se pripremao demokratski Ustav te je proizvodnja nafta rasla, a makroekonomska stabilnost se povećavala, tranzicija u Iraku ometali su neprekidno nasilje, politička nestabilnost, autoritarna vlast, ekskluzivističke politike vlade, visoka razina korupcije i nedostatak strukturnih gospodarskih reformi.

Ta su se negativna kretanja ubrzala po odlasku postrojbi SAD-a krajem 2011. Posebno se velik broj sunita osjećao sve udaljenije od političkog rješenja postignutog nakon 2003. godine, i to zbog: njihove marginalizacije u donošenju političkih odluka; nedovoljne ekonomske i društvene razvijenosti sunitaskih područja, zbog čega je došlo do nedostataka u pružanju osnovnih usluga; proizvoljne primjene zakonodavstva o „debaathifikaciji”; isključivanja vojnog osoblja iz Saddamove ere iz Iračkih sigurnosnih snaga (ISF); grubog policijskog nadzora nad sunitaskim područjima, uključujući dokumentirano ubijanje sunitaskih građana; nedostatnog okvira za ljudska prava te raširene korupcije i nepotizma. Šiitska je zajednica istodobno tražila svoje mjesto u novom poretku nakon što su ju godinama ugnjetavali prvenstveno suniti, iako vlada u kojoj su vodeću ulogu imali šiiti nikad nije u potpunosti prihvaćena u cijeloj zemlji. Terorističkim se napadima sunita protiv šiitskog stanovništva pridonijelo produbljivanju sektaških podjela. Početkom 2013. dio sunitaskog stanovništva pobunio se protiv savezne vlade te je tako otvoren put za ponovno oživljavanje terorističkih skupina pod utjecajem Al-Qaide, ponajprije Daeša i novih skupina stranke Baath, koje su u lipnju 2014. zauzele velik dio područja zapadnog i sjevernog Iraka.

4

O Sporazumu o udruživanju pregovaralo se između 1997. i 2004. te ponovno 2008., ali on nikad nije potpisan.

Daeš je tako iskoristio nezadovoljstvo dijela sunitskog stanovništva u Siriji i Iraku kako bi ostvario svoje ciljeve.

Prijetnja koju Daeš predstavlja za Siriju, Irak i susjedne zemlje

Daeš i druge terorističke skupine nova su vrsta prijetnje Siriji, Iraku, široj regiji i međunarodnoj zajednici u cjelini.

- Daeš je prekogranični fenomen koji se proteže na dvije suverene države s namjerom da djeluje kao država (nadzor nad područjem, organizacija prihoda radi financiranja središnjeg proračuna, porezni nameti, pružanje osnovnih usluga itd.). Njegovo iznimno vidljivo terorističko i kriminalno djelovanje u Siriji i Iraku popraćeno je vojnim djelovanjem koje nalikuje ustanku. Slično usmjerene organizacije iz nekoliko arapskih, afričkih i azijskih zemalja iskazale su mu odanost i potporu.
- Daeš cinično iskorištava slike zlatnog doba islamske političke povijesti. Kalifat se predstavlja kao utjelovljenje težnji za političkim i kulturnim ujedinjenjem. Daeš je najavio da namjerava proširiti svoje područje na susjedne zemlje poput Libanona, Jordana i zaljevskih zemalja. Njegove teritorijalne težnje, sposobnosti, načini uspostave kontakta i umrežavanja, posebno zahvaljujući sofisticiranoj uporabi društvenih medija, nezapamćeni su. Njegovo djelovanje privlači druge skupine u regiji, sjevernoj i supsaharskoj Africi te u Aziji. Neke od njih iskazale su odanost Daešu. Proglašavanjem takozvanog Kalifata nakon čega je došlo do međunarodnog vojnog djelovanja radi zaustavljanja terorističke prijetnje privučen je znatan broj stranih terorističkih boraca koji su se pridružili toj skupini u Siriji i Iraku.
- Kao dio namjerne taktike za nametanje vlasti u područjima u kojima je propala državna vlast Daeš na zastrašujući način krši ljudska prava, što prelazi u zločine protiv čovječnosti i ratne zločine, uključujući masovna ubojstva civila, ropstvo, mučenje, proizvoljna smaknuća i rašireno seksualno te rodno usmjereno nasilje, čiji su cilj etničke i vjerske manjine, ali i članovi sunitskih zajednica koje Daeš doživljava kao prijetnju. Zbog toga je već došlo do velikog raseljavanja stanovništva u regiji, znatnih traumi koje proživljavaju raseljene osobe, posebno žene i djeca, ogromnog priljeva izbjeglica u susjedne zemlje te povećanog migracijskog pritiska na EU.
- Daeš potiče nezakonita iskapanja arheoloških i kulturnih predmeta te se koristi lokalitetima kulturne baštine čovječanstva, uključujući posjede Svjetske baštine, u vojne svrhe, zbog čega se oni postupno uništavaju.
- On sada može biti teroristička skupina koja se sama financira iz izvora poput nezakonite prodaje nafte i druge robe, poreznih nameta, trgovine ljudima, nezakonite trgovine kulturnim dobrima, otmica radi traženja otkupnine te pljački (uključujući pljačke banaka), zbog čega više nije ovisan o donacijama regionalnih pokrovitelja.

Kurdsko pitanje

Zbog naglog porasta nasilja kurdske su zajednice potaknute na jačanje samouprave ili traženje neovisnosti, što je imalo popratne posljedice na cjelovitost, a možda i na dugoročnu stabilnost obje zemlje.

Irak je uz opći teret zadaća koje iračka vlada mora hitno izvršiti, uz napore koje poduzima kako bi porazila Daeš, sada pogođen i razmiricama između regije Kurdistan i savezne vlade koje su već mnogo godina neriješene, poput prihvaćanja trajnog mehanizma za podjelu prihoda (zakon o ugljikovodiku) i statusa spornih državnih područja.

Sirijski je režim prisiljavao Kurde u Siriji da ne sudjeluju u sirijskom ustanku koji je započeo početkom 2011. u zamjenu za faktičnu autonomiju u područjima na sjeveroistoku Sirije u kojima pretežito žive Kurdi. Od pojave Da'asha sirijski su Kurdi na čelu borbe protiv te skupine, zajedno s Kurdima iz susjednih zemalja. Prvo su branili područja u Siriji (2013.) i Iraku (gorje Sinjar 2014.) u kojima pretežito žive Kurdi te pristup ostalom dijelu iračke regije Kurdistan iz Sirije. Kasnije su branili i opkoljeni grad Kobani te druge samoproglašene „autonodne kantone” u kojima uglavnom žive Kurdi.

Svaka podrška EU-a naoružanom otporu Kurda Daešu mora biti popraćena snažnim uvjeravanjem država u regiji da EU i dalje poštuje njihovu teritorijalnu cjelovitost.

Rizik od širenja krize na susjedne zemlje

Libanon

Kao posljedica sukoba u Siriji i visokog broja prijavljenih i neprijavljenih izbjeglica u Libanonu (oko 1,2 milijuna u siječnju 2015., što čini više od 25 % libanonskog stanovništva) pojačavaju se postojeće napetosti unutar libanonskog društva, institucija i zajednica, a opterećeni su i oskudni prirodni resursi. Dok se libanonska vlada na temelju Deklaracije iz Baabde iz lipnja 2012. izjasnila za takozvanu politiku ograđivanja od sukoba u Siriji, Hezbollah i sunitske terorističke skupine postupno su pojačale svoju izravnu uključenost u sukob. Zbog sukoba između libanonskih snaga sigurnosti i sirijskih naoružanih skupina u Arsalu i njegovoj okolini, u istočnom dijelu doline Bekaa u kolovozu 2014., i ponovljenih sukoba u Tripoliju došla je do izražaja prijetnja kojoj je posebno izložen sjeverni Libanon.

Jordan

Stanovništvo Jordana daleko je homogenije od libanonskog stanovništva, bar kada je riječ o vjerskoj pripadnosti. Međutim, zbog prisutnosti više od 600 000 sirijskih izbjeglica u zemlji opterećeni su pružanje usluga i oskudni prirodni resursi, posebno voda. Kao i u Libanonu treba riješiti pitanje pristupa obrazovanju i mogućnosti zapošljavanja, s obzirom da ono sadržava rizike za budućnost.

Turska

Turska, na čijem je državnom području (prema brojčanim podacima vlade) smješteno više od 1,65 milijuna sirijskih izbjeglica, primila je najveću izbjegličku zajednicu iz Sirije. Ona je pružila i znatnu humanitarnu pomoć (prema procjenama vlade u iznosu većem od 4 milijarde dolara od 2011.). Turska poziva na veću međunarodnu podršku kako bi se mogla nositi s posljedicama krize.

2. – CILJEVI

Opći ciljevi ove strategije jesu suprotstavljanje prijetnji koju Daeš i druge terorističke skupine predstavljaju za regionalnu i međunarodnu stabilnost te istodobno stvoriti preduvjete za uključivu političku tranziciju u Siriji te trajnu stabilnost u Siriji, Iraku i u zemljama regije koje su primile izbjeglice, i smanjiti ljudsku patnju prouzročenu neprekidnim nasiljem i raseljavanjem.

- U strategiji se predviđa kombinacija diplomatske suradnje na političkoj i službenoj razini, rad na komunikaciji i mjere praktične podrške. Da bi ostvario svoje ciljeve i osigurao učinkovitost svoje reakcije, EU mora osigurati održivo i predvidivo financiranje usklađeno s nezapamćenim opsegom potreba u toj regiji. Komisija stoga predlaže paket pomoći u iznosu od 1 milijarde EUR iz proračuna EU-a za 2015. i 2016. godinu. Pojediniosti tog prijedloga utvrđene su u financijskom izvještaju u prilogu ovoj Komunikaciji.

Važan preduvjet uspjeha strategije EU-a je postizanje sinergije i komplementarnosti između djelovanja EU-a i djelovanja njegovih država članica na političkoj i operativnoj razini. Na političkoj razini tom bi se strategijom trebao dati okvir za bolje usklađivanje diplomatskih nastojanja EU-a i država članica. Strategijom bi se, ponajprije na operativnoj razini, trebao dati opći okvir za povećanje financijskih sredstava te poboljšanje koordinacije donatora EU-a i zajedničkog programiranja (među ostalim iz sredstava regionalnog fonda zaklade EU-a, „Fonda Madad” osnovanog zbog reakcije na sirijsku krizu). Države članice pozivaju se na daljnju mobilizaciju pomoći na bilateralnoj razini kako bi osigurale da je njihova zajednička reakcija barem jednaka poduzetim naporima koji se financiraju iz proračuna EU-a.

Ugroženom stanovništvu i dalje će se pružati humanitarna pomoć u skladu s njihovim potrebama i uz puno poštovanje međunarodno priznatih humanitarnih načela humanosti, neutralnosti, nepristranosti i neovisnosti.

2.1 ZAJEDNIČKI CILJEVI ZA SIRIJU, IRAK I DRUGE POGOĐENE ZEMLJE

2.1.1 Promicanje regionalnog angažmana kako bi se pridonijelo uspostavi sigurnosti i dugoročnog mira

Stalne diplomatske aktivnosti EU-a na visokoj razini u ovoj regiji presudne su kako bi se pridonijelo promjenama. Zemlje u regiji, osobito zaljevske zemlje, Egipat, Turska i Iran, na mnoge su načine izravno pogođene i prema javnom mišljenju na Bliskom istoku u boljem položaju za pomoć u borbi protiv Daeša, od zemalja koje su dio šire međunarodne zajednice. Pružanje pomoći je i u njihovu vlastitu interesu, s obzirom da svako širenje krize u Siriji i u Iraku u prvom redu pogađa upravo te zemlje. Osim toga, nadmetanja među ključnim regionalnim dionicima neki su od pokretača nasilja i sektaških napetosti u Siriji, Iraku i drugim pogođenim zemljama, na kojima Daeš gradi svoj uspjeh. Iz svih tih razloga EU mora aktivno poticati regionalne dionike da preuzmu posebnu odgovornost za suzbijanje prijetnje koju predstavlja Daeš i promicanje mira u regiji te da se usredotoče na područja od zajedničkog interesa. EU također treba poticati i jačati umjerene snage u regiji i promicati alternativu viziji koju nude terorističke skupine.

Načini angažmana EU-a:

Usmjerena bilateralna i skupna politička i diplomatska suradnja sa zemljama regije u okviru Arapske lige, Vijeća za suradnju zemalja Perzijskog zaljeva i Organizacije islamske suradnje te s drugim zemljama i organizacijama koji podupiru iste ciljeve. Osim jasne osude Daeša takav bi angažman trebao obuhvaćati dijalog o kulturnoj raznolikosti, vjeri i ideologiji radi suprotstavljanja nasilnom ekstremizmu, podupiranje znanstvene diplomacije i drugih oblika međuljudskih kontakata te napore za smanjenje nesporazuma unutar EU-a o kretanjima u regiji.

2.1.2 Izoliranje Daeša kao vojne sile i terorističke organizacije, poražavanje te organizacije i suprotstavljanje njezinu ideološkom utjecaju

○ Podupiranje i jačanje snaga koje se bore protiv Daeša

U okviru vojne reakcije globalne koalicije za borbu protiv Daeša⁵ predviđaju se zračni udari protiv snaga Daeša te isporuka ubojite i neubojite opreme, podrška iračkim sigurnosnim snagama (ISF), kurdskim pešmargama i, ako je to primjenjivo u praksi, umjerenoj oporbi u Siriji, u obliku osposobljavanja i obavještajnih podataka. Vijeće u tu svrhu nije donijelo odluku o sudjelovanju u vojnim operacijama na razini EU-a. EU-u također nije dodijeljena zadaća koordiniranja ili prikupljanja informacija o isporuci oružja ili druge vojne pomoći, iako bi se takva mogućnost mogla razmotriti. EU osim toga treba osigurati da smjer njegovih vlastitih napora ostane dovoljno fleksibilan i usklađen s vojnim operacijama.

○ Zaustavljanje priljeva stranih terorističkih boraca, novčanih sredstava i oružja Dašu

Na temelju strategije EU-a protiv terorizma/stranih boraca, koja je dio ove sveobuhvatne regionalne strategije, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a i uz puno poštovanje standarda EU-a i međunarodnih standarda u području ljudskih prava, EU će pojačati svoje napore da izolira Daeš te spriječi priljev resursa koji su toj skupini potrebni za provedbu operacija. Za to je potreban otvoren i pojačan politički dijalog s Turskom i zaljevskim zemljama, koji treba koordinirati s drugim partnerima (uključujući SAD). Takav bi dijalog bio povezan s praktičnom podrškom izgradnji kapaciteta kako bi se osiguralo da se zemlje u regiji pojačanim graničnim kontrolama mogu učinkovito suprotstaviti prijetnji stranih boraca i da se učinkovito primjenjuju sankcije i druge mjere protiv Daeša. Jedan od ciljeva povezan s tim mjerama jest traganje za osobama upletenima u zločine protiv čovječnosti i ratne zločine, suzbijanje korupcije i krijumčarenja koji donose korist Daešu te poduzimanje pravnih radnji protiv osoba upletenih u ta djela. Osim toga bit će potreban pojačani nadzor nad financijskim tokovima preko financijskih institucija te tradicionalnih financijskih mreža.

EU će također nastojati sprečavati nasilni ekstremizam u zemljama regije, podupirati programe deradikalizacije i raditi na sprečavanju radikalizacije. Prioritet će morati biti pružanje podrške EU-a izgradnji kapaciteta u području protuterorizma/stranih boraca, vodeći računa o kapacitetu partnerskih zemalja za postizanje ciljeva u području ljudskih prava te građanskih i političkih sloboda. Ključno područje reformi koje bi EU trebao poduprijeti jest reforma protuterorističkih zakona u zemljama regije.

⁵ Globalna koalicija osnovana je u rujnu 2014., a podupire je više od 60 zemalja, uključujući ključne zemlje u regiji. EU podupire napore te koalicije, uključujući vojno djelovanje u skladu s međunarodnim pravom.

Kako bi napori u području protuterorizma bili uvjerljivi, bitno je napraviti razliku između Daeša i drugih terorističkih skupina s jedne strane te skupina koje izražavaju nenasilne oblike političkog islama s druge strane. Cilj diplomacije EU-a mora biti da se upozori na rizik od radikalizacije takvih skupina ukoliko ih se zabrani. Važno je osigurati da su mjere izvršenja zakona u partnerskim zemljama potrebne i razmjerne i da se njima ne smanjuju minimalni standardi zaštite ljudskih prava.

Načini angažmana EU-a: Angažman EU-a u tom području sastojat će se od djelovanja država članica i EU-a, a temeljit će se na procjeni njihove isplativosti i razvoja prioriteta. On bi trebao obuhvaćati suradnju na političkoj i stručnoj razini s bitnim institucijama u zemljama regije; doprinose država članica EU-a; te *Instrument za doprinos stabilnosti i miru (IcSP)*, *Europski instrument za susjedstvo (ENI)* i prema potrebi financiranje sredstvima ZVSP-a. Djelovanja EU-a moraju se provoditi u skladu s Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

Strani borci

- Djelovanja čiji je cilj suzbiti dolazak stranih boraca u Siriju/Irak i riješiti pitanje povratnika (ono će se detaljnije utvrditi početkom 2015. u skladu s ciljevima utvrđenima u *strategiji EU-a protiv terorizma / stranih boraca*).

- Podrška Turskoj, Libanonu i Jordanu kako bi se povećala sigurnost granica.

- Izgradnja kapaciteta u regiji radi provedbe RVSUN-a 2178 te u području upravljanja granicama i sigurnosti granica, uključujući otkrivanje tragova eksploziva i stručno znanje o infrastrukturi i izgledu zračnih luka.

- Jačanje međunarodne policijske i pravosudne suradnje radi: podupiranja istraga i kaznenog progona stranih boraca; traganja za stranim borcima i bilježenja njihova kretanja, među ostalim donošenjem zakonodavstva EU-a o razmjenama evidencija popisa putnika s glavnim partnerima EU-a u skladu s načelima razmjernosti kad je riječ o bilo kakvim ograničenjima prava na zaštitu podataka; određivanja nezakonitih izvora financiranja, uključujući trgovanje ljudima; prekidanja nezakonitih kanala opskrbe oružjem/municijom te sprečavanja nezakonite uporabe interneta za vrbovanje terorista i širenje terorističke prakse.

- Razvoj zajedničkog pristupa unutarnjoj i vanjskoj sigurnosti te povezanih mreža stručnjaka radi razmatranja metodologije komunikacije i propagande koju razvija Daeš.

- Suradnja s Međunarodnim kaznenim sudom, uključujući prikupljanje dokaza, identifikaciju počinitelja kaznenih djela i prikupljanje svjedočanstava.

Argumentacija protiv terorizma i suprotstavljanje nasilnom ekstremizmu

- Podupiranje komunikacijskih kampanji koje provode relevantni dionici u Siriji, Iraku i regiji (među ostalim u zemljama podrijetla stranih boraca) radi osporavanja istinitosti Daešove ideologije i osude njegova kršenja ljudskih prava te radi suprotstavljanja nasilnom ekstremizmu i govoru mržnje povezanim s drugim skupinama u regiji.
- Podupiranje projekata čiji je cilj suprotstavljanje nasilnom ekstremizmu u Libanonu i Jordanu i možda u drugim zemljama regije, a usmjereni su na najizloženije dijelove stanovništva, posebno mlade.
- Sprečavanje radikalizacije u zatvorima s pomoću cjelovitog programa reintegracije ili puštanja na slobodu članova terorističkih skupina koji su uhićeni ili se vraćaju, u regiji i u EU-u.
- Poticanje vlada i bitnih društvenih dionika u regiji da poduzmu ciljane mjere za sprečavanje i smanjenje radikalizacije i javnog poticanja na mržnju (uključujući sveučilišta).

• *Financiranje terorizma / sankcije*

- Podupiranje sankcija UN-a, uključujući određivanje osoba i subjekata te mjere usmjerene na financije Daeša. Ispravna provedba i nadzor (s pomoću međunarodnih savjetovanja).
- Podupiranje izgradnje kapaciteta u susjednim zemljama radi borbe protiv financiranja terorizma i korupcije koja je s time povezana.
- Poticanje zahtjeva Odboru UN-a za sankcije protiv Al-Qaide za uvrštavanje na popis terorista kako bi taj odbor razmotrio određivanje novih osoba i subjekata koji podupiru Daeš u skladu s Rezolucijom VSUN-a 2170, primjerice posrednika na crnom tržištu nafte u Siriji i u Iraku.
- Ako je potrebno EU bi, kako bi ojačao režim sankcija UN-a protiv Al-Qaide mogao uspostaviti samostalni režim sankcija. Svakim se takvim režimom sankcija mora poštovati Povelja EU-a o temeljnim pravima i sudska praksa Suda EU-a u slučaju Kadi⁶.
- Poticanje kaznenih istraga i pravosudne suradnje s ciljem kaznenog progona stranih boraca i organizacija koje se bave vrbovanjem terorista te zapljena njihove imovine i sredstava stečenih kaznenim djelima.

Trajna podrška EU-a stanovništvu pogođenom sukobima, izbjeglicama i raseljenim osobama (posebno u obliku sredstava za život i obrazovanja) i nastojanja da se stvori otpornost zajednice uz rješavanje osnovnih potreba također mogu biti učinkoviti načini da se smanji privlačnost terorističkih skupina.

⁶ Vidi posebno presudu „Kadi II” od 18. srpnja 2013. (Spojeni predmeti C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10P).

2.1.3 Sprečavanje širenja krize u regiji i povećanje sigurnosti granica

Bit će presudno spriječiti Daeš u tome da postane prikriveno ili otvoreno prisutan u susjednim zemljama. Posebno je Libanon bio pogođen terorističkim napadima koje su izveli članovi Daeša u zemlji. Jordan je uspio zaustaviti svaki oblik nasilja unatoč neznatnom lokalno ograničenom iskazivanju podrške Daešu. Turskoj, koja je uključena u osjetljivi mirovni proces s Kurdistanskom radničkom strankom (PKK), su upućene kritike da se u dovoljnoj mjeri ne posvećuje borbi protiv Daeša. Turska se suočava i s rizikom od prodora terorista. Da bi se spriječilo širenje sirijske i iračke krize u regiji bit će potrebno znatno povećanje razine pomoći koja se pruža susjednim zemljama kako bi im se pomoglo nositi se s priljevom izbjeglica (vidi 2.1.5.).

Potrebno je pružiti podršku Libanonu i Jordanu u području sigurnosti i upravljanja granicama. U prosincu 2014. započeo je Dijalog o migraciji, mobilnosti i sigurnosti s Libanom, a u listopadu 2014. potpisano je Partnerstvo o mobilnosti s Jordanom. Osim toga trebalo bi predvidjeti sljedeće:

- trajnu podršku EU-a i država članica reformi sektora sigurnosti u Libanonu te podršku EU-a libanonskim oružanim snagama (LAF) u područjima kao što su civilno-vojna suradnja, sigurnost plovidbe, sigurnost granica, protuterorizam te vojno osposobljavanje i obrazovanje;
- prema potrebi dodatnu podršku s ciljem i. povećanja kapaciteta planiranja i provedbe operacija; ii. unapređenja LAF-ova sustava logistike; iii. pokretanja ciklusa osposobljavanja za LAF; iv. pružanja pomoći LAF-u u području upravljanja granicama i sigurnosti granica; v. razvoja sigurnosnog koncepta graničnih postrojbi LAF-a usmjerenog na budućnost; vi. poboljšanja uloge LAF-a u području protuterorizma, s naglaskom na zakonodavne, strateške i institucionalne aspekte te vii. preispitivanja LAF-ova sustava obrazovanja i osposobljavanja te
- uspostavu dijaloga o sigurnosnim pitanjima s Jordanom radi razmatranja sigurnosne situacije u regiji i pripremanja puta za povećanu suradnju u području sigurnosti i protuterorizma; procjenu potreba jordanskih snaga sigurnosti (uključujući pukovnije za kopnene granice) u tom kontekstu i razmatranje mogućnosti upotpunjavanja podrške koju će Jordan dobiti u okviru NATO-ove Inicijative za izgradnju obrambenog kapaciteta.

Za Tursku se predviđa sljedeće:

- trajna podrška toj zemlji pri provedbi njezina Nacionalnog akcijskog plana za uspostavu integriranog upravljanja granicama, među ostalim preoblikovanjem i osuvremenjivanjem tehnika nadzora na njezinim kopnenim granicama i kontrolama na graničnim prijelazima, te
- dijalogom EU-a i Turske o protuterorizmu koji je već u tijeku moglo bi se pomoći odrediti područja u kojima bi se turskim vlastima mogla ponuditi posebna podrška EU-a s ciljem jačanja njihova kapaciteta za nadzor protoka osoba i robe preko njihovih granica te za identifikaciju i otkrivanje osoba koje treba detaljno pratiti, oružja, eksploziva i drugih opasnih tvari.

Načini angažmana EU-a: Doprinosi IcSP-a, ENI-a, IPA-e i država članica.

2.1.4 Pružanje humanitarne pomoći za spašavanje života te međunarodne zaštite

EU je vodeći svjetski donator kad je riječ o reakciji na sirijsku krizu te je dodijelio više od 3,3 milijarde EUR (uključujući više od 2 milijarde EUR humanitarne pomoći) pogođenom stanovništvu Sirije, Iraka i susjednih zemalja (najviše u Jordanu, Libanonu, Turskoj i Egiptu). Dok su potrebe sve veće, EU i njegove države članice trebali bi tijekom duljeg razdoblja nastavljati pružati humanitarnu pomoć i međunarodnu zaštitu pogođenim Sirijcima i Iračanima, uključujući izbjeglice i interno raseljene osobe, unutar Sirije i Iraka te u susjednim zemljama i zemljama EU-a. Također je presudno bolje povezati humanitarne napore sa srednjoročnom i dugoročnom pomoći raseljenim osobama, posebno djeci i mladima, kao jedan od načina poticanja otpornosti, oporavka te reintegracije i razvoja nakon sukoba te borbe protiv moguće radikalizacije među izbjeglicama. Imajući u vidu velika ograničenja proračuna EU-a, zajedno s državama članicama EU-a moraju se pronaći dodatni inovativni načini financiranja.

Načini angažmana EU-a:

Koordinacija:

Nastavak pružanja podrške koordinacijskom sustavu koji predvodi UN, u skladu s konsenzusom EU-a o humanitarnoj pomoći i međunarodnom humanitarnom pravu.

Pristup:

- Primjena svih mogućih modela pružanja pomoći (uključujući prekograničnu pomoć i pomoć na crti razgraničenja) kako bi se osigurao pristup pomoći svim ljudima kojima je ona potrebna, uključujući osobe u teško pristupačnim područjima (do sredine siječnja 2015. 4,8 milijuna ljudi u Siriji i 3,6 milijuna širom Iraka);
- Proaktivna suradnja sa svim stranama u sukobu kako bi se proširio humanitarni prostor u Siriji i Iraku te pristup svim ljudima kojima je potrebna pomoć;
- Jačanje kapaciteta UN-a za pregovore o pristupu, posebno u Siriji i u Iraku preko OCHA-e i osiguravanje bolje koordinacije, posebno između prekograničnih operacija i operacija na crti razgraničenja;
- Jačanje izgradnje kapaciteta lokalnih nevladinih organizacija (NVO-ova) za pružanje pomoći.

Zaštita:

- Osiguravanje zaštite pogođenog stanovništva; promicanje međunarodnog, izbjegličkog i humanitarnog prava.
- U kontaktima s vlastima pogođenih zemalja ustrajati na tome da vladine politike moraju biti usklađene s međunarodnim humanitarnim pravom kako bi se spriječilo vraćanje imigranata ili uspostava neformalnih nezaštićenih kampova u ničijoj zemlji, zajamčila uspostava prikladnih mehanizama registracije i dokumentacije za interno raseljene osobe i izbjeglice te da ugrožene raseljene osobe ili izbjeglice, posebno žene i djeca, imaju pristup pravnom savjetovanju i primjerenoj zaštiti. Osim toga, pružanje podrške naporima UNHCR-a i drugih dionika kako bi se osiguralo da se vladinim politikama ispunjuju ti standardi.
- Daljnje zalaganje za sigurnost i zaštitu humanitarnih radnika te nepovredivosti zdravstvenih i obrazovnih ustanova.

Civilni/vojni odnosi

- Jačanje civilne/vojne koordinacije i veza koje predvodi UN kako bi se osiguralo poštovanje međunarodnog humanitarnog prava i humanitarnih načela te smanjili rizici za sigurnost humanitarnih dionika i poboljšao pristup stanovništvu kojemu je potrebna pomoć.

Pristupi usklađeni s pojedinim zemljama

- Poticanje UN-a na zauzimanje nediskriminirajućih i sveobuhvatnih pristupa usklađenih s pojedinim zemljama („Cijela Sirija” i „Cijeli Irak”).
- Daljnje promicanje integriranih poziva na humanitarnu i razvojnu pomoć usmjerenu na spašavanje života i zajedničkih analiza nedostataka te provedbe 3RP-a (Regionalni plan za izbjeglice i stvaranje otpornosti) s pomoću nacionalnih planova reakcije u susjednim zemljama.

Kapacitet za brzu reakciju i praćenje

- Jačanje sustava ranog upozorenja koji obuhvaća cijelu zemlju i više sektora.
- Nadogradnja kapaciteta za pripravnost i brzu reakciju uvođenjem veće fleksibilnosti u postojeće sporazume s partnerima radi kvalitetnije reakcije na potrebe u nastajanju, utvrđivanja mehanizama pričuve za hitne situacije te razmatranja doprinosa postojećim fondovima za reakciju u hitnim situacijama.

Javna diplomacija i vidljivost pomoći

- Unapređivanje komunikacije o humanitarnoj i razvojnoj pomoći EU-a u regiji i u EU-u, prema potrebi na osnovi revidiranih smjernica o komunikaciji/vidljivosti.

Ispunjavanje dugoročnih razvojnih potreba raseljenih osoba

- Usmjeravanje dijela razvojne pomoći EU-a u Siriji i Iraku te susjednim zemljama na potrebe raseljenih osoba, posebno na obrazovanje djece i strukovno osposobljavanje ili prekvalifikaciju odraslih usklađene s poslovima koji se traže u okruženju koje se oporavlja od sukoba. Takvo bi strukovno osposobljavanje trebalo obuhvaćati osposobljavanje žena kako bi se povećala njihova ekonomska i društvena uloga u obnovi nakon sukoba.

Preseljenje i azil

- Daljnje podupiranje dugoročnog kapaciteta država domaćina za rješavanje pitanja tokova izbjeglica, posebno s pomoću regionalnih programa razvoja i zaštite u Jordanu, Libanonu i Iraku, pomaganjem Turskoj da pruži humanitarnu pomoć sirijskim izbjeglicama te pružanjem podrške toj zemlji pri uspostavi suvremenog i stabilnog sustava azila i upravljanju tim sustavom.
- Nastavak pružanja mogućnosti sirijskim izbjeglicama (i prema potrebi Iračanima) da presele u EU. UNHCR uputio je poziv međunarodnoj zajednici za preseljenje/humanitarni prihvrat najmanje 130 000 Sirijaca, posebno najugroženijih osoba. Države članice EU-a obvezale su se na oko 36 000 mjesta, što je najveća obveza u povijesti napora EU-a u vezi s preseljenjem. Komisija podupire napore u vezi s preseljenjem u okviru Fonda za azil, migraciju i integraciju.

2.1.5 Jačanje lokalnih kapaciteta za stvaranje otpornosti u Siriji, Iraku i pogođenim susjednim zemljama

Kako bi se spriječilo da Daeš nastavi vrbovati nove osobe te radi sprečavanja budućeg nasilja unutar raseljenog stanovništva i zajednica domaćina te između raseljenog stanovništva i tih zajednica, presudno je pružiti pomoć i perspektive za kvalitetniju budućnost tih zajednica. Humanitarni naponi moraju biti povezani s dugoročnim razvojnim potrebama pogođenih osoba, čime se promiču reintegracija i razvoj nakon sukoba te omogućuje borba protiv mogućeg ekstremizma među izbjeglicama i zajednicama domaćinima. U područjima Sirije i Iraka koji su oslobođeni od Da'asha trebalo bi uspostaviti osnovnu vladavinu prava, pružanje osnovnih usluga i ekonomskih aktivnosti kako bi se spriječilo da se poveća privlačnost Da'asha te stvorili minimalni uvjeti za siguran i dostojanstven dobrovoljni povratak interno raseljenih osoba i izbjeglica.

Cilj tih djelovanja trebao bi biti podupiranje otpornosti pojedinaca, zajednica i institucija u suočavanju s učincima krize.

Usporedo s tom pomoći potreban je skupni i bilateralni politički dijalog na visokoj razini sa zemljama domaćinima sirijskim izbjeglicama kako bi se izbjeglicama osigurali zaštita i perspektive (posebno u pogledu pristupu obrazovanju, tržištu rada itd.).

Načini angažmana EU-a:

Pomoć u stvaranju otpornosti / oporavku te podrška lokalnim zajednicama i društvenim dionicima u Siriji, Iraku i susjednim zemljama iz sredstava „Fonda Madad”, IcSP-a i izravnih doprinosa država članica, ponajprije:

- nadogradnja postojećih zajedničkih okvira za humanitarnu pomoć/razvoj na terenu i uspostava zajedničkog programiranja u Siriji, Iraku, Jordanu, Libanonu i Turskoj;

- uporaba „Fonda Madad” za pomoć izbjeglicama i zajednicama domaćinima u Iraku, Libanonu, Jordanu, Turskoj i Egiptu pri stabilizaciji i stvaranju otpornosti. To se treba ostvariti na cjelovit način, u koordinaciji s postojećim mehanizmima financiranja i u skladu s trenutnim planiranjem nacionalnih vlada i pristupom 3RP UN-a;
- podupiranje vlada u regiji da slijede politike kojima se pridonosi jačanju ekonomske otpornosti među izbjeglicama i zajednicama domaćinima, promicanje prilika za mlade i poštovanje rodne jednakosti te
- provedba programa pružanja dodatne pomoći Turskoj koji je najavljen nakon krize u Kobaniju, s ciljem podupiranja napora turskih vlasti za pružanje dugoročnog gostoprimstva i pomoći sirijskim izbjeglicama koje su se sklonile u Turskoj.
- Još općenitije, trebalo bi predvidjeti suradnju s odgovarajućim organizacijama dijaspare u Europi kako bi se poboljšala komunikacija EU-a s javnošću i povećala učinkovitost njegovih djelovanja.

• 2.2 CILJEVI USKLAĐENI S POJEDINIM ZEMLJAMA – SIRIJA

2.2.1 Rad na političkoj tranziciji

U skladu s ciljevima i djelovanjima utvrđenima u Zajedničkoj komunikaciji „Prema sveobuhvatnom pristupu EU-a sirijskoj krizi” EU će nastaviti istraživati sve načine i sredstva nastavljanja političkog procesa u koordinaciji s regionalnim i međunarodnim partnerima kako bi se ostvarila tranzicija koju predvodi Sirija. Još detaljnije, EU bi trebao:

- u potpunosti poduprijeti napore posebnog izaslanika UN-a de Misture za ostvarenje strateške deeskalacije nasilja kao temelja šireg održivog političkog procesa; konkretno podupirati razvoj njegovih prijedloga, posebno prijedlog nastavka lokalne obustave sukoba u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom; u okviru tog pristupa principijelno djelovanje u području humanitarne pomoći i stvaranju otpornosti trebalo bi se i dalje razlikovati od pregovora u području politike i sigurnosti i ostati odijeljeno od njih;
- podupiranje lokalnih i međunarodnih napora za posredovanje i dijalog, uključujući inicijative kojima se promiču sporazumi na lokalnoj razini i druge lokalne inicijative za izgradnju mira koje mogu obuhvaćati suradnju na crti razgraničenja, vodeći pritom računa o sudjelovanju žena;
- traženje međunarodnog konsenzusa na razini Vijeća sigurnosti UN-a te traženje regionalnog konsenzusa (zajednički interesi obuhvaćaju našu odlučnost u zaštiti jedinstva, teritorijalne cjelovitosti i suvereniteta Sirije te u borbi protiv terorizma) i regionalne podrške političkom procesu prema tranziciji koji predvodi Sirija, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a i Priopćenjem iz Ženeve od 30. lipnja 2012. te
- poticanje uspostave skupine za potporu nastojanjima glavnog tajnika UN-a ili posebnog izaslanika u Siriji da se stvori širi konsenzus u korist nacionalnog političkog procesa u tom duhu.

Načini angažmana EU-a: Politička i diplomatska suradnja sa zemljama u regiji i međunarodnim partnerima s ciljem deeskalacije regionalnih napetosti s jedne strane te rata između Assadova režima i naoružane oporbe s druge strane uz poticanje široke tranzicije u Siriji na temelju Priopćenja iz Ženeve. Povećanje pritiska na Assadov režim, posebno s pomoću dodatnih ciljanih sankcija i drugih prikladnih restriktivnih mjera koje imaju ograničeni učinak na civilno stanovništvo. Stroga provedba naftnih sankcija EU-a Siriji i lobiranje u trećim zemljama da učine isto. Jačanje dijaloga s partnerima, posebno u regiji.

Povećanje broja političkog osoblja Delegacije EU-a u Siriji (čiji će domaćin i dalje biti Delegacija EU-a u Beirutu). Sve dok se ne ispune preduvjeti za ponovno otvaranje Delegacije EU-a u Damasku nastavit će se redoviti posjeti Siriji.

2.2.2 Jačanje umjerene oporbe i dionika civilnog društva

- Daljnje podupiranje umjerene oporbe, uključujući Nacionalnu koaliciju sirijskih revolucionarnih i oporbenih snaga (SOC), ali ne isključujući druge konstruktivne domaće grupacije iz područja civilnog društva ili politike, radi poticanja njezine uključenosti (uključujući vjerske i etničke manjine), djelotvornosti i jednakih mogućnosti. U Siriji neće biti trajnog mira ako se u jednakoj mjeri ne riješe specifična nezadovoljstva svih etničkih i vjerskih skupina te ako se ne zadrži višetničko i višereligijsko obilježje zemlje.
- Prema potrebi daljnje istraživanje i podupiranje odgovarajućih inicijativa „track 2” i „track 3” kojima bi se konačno pridonijelo oblikovanju modela tranzicije zasnovanog na uključivanju pouzdanih oponenta u novu prijelaznu vladu te proces stabilizacije na lokalnoj i nacionalnoj razini. Posebna pažnja posvetit će se sudjelovanju žena u tim inicijativama.
- Daljnje podupiranje sirijskih organizacija civilnog društva u izgradnji kapaciteta.

Načini angažmana EU-a: daljnja podrška naporima za izgradnju mira i posredovanja te stavljanje težišta na izgradnju kapaciteta internih dionika civilnog društva te na aktivnosti stvaranja otpornosti preko IcSP-a i ENI-a.

2.2.3 Pružanje osnovnih usluga i pomoć pri ponovnoj izgradnji uprave u područjima s manje nasilja

- Povećanje opsega pružanja prekogranične nehumanitarne pomoći i pružanja te pomoći na crti razgraničenja u Siriji.
- Pružanje pomoći umjerenim subjektima iz oporbe i civilnog društva pri ponovnoj uspostavi uprave i javnih usluga (uključujući civilnu zaštitu, zdravlje, obrazovanje) te ponovnom pokretanju opće ekonomske aktivnosti u područjima s manje nasilja, područjima koja su bila pod okupacijom Daeša i u regijama na sjeveru Sirije u kojima uglavnom žive Kurdi.
- Podupiranje isporuke osnovnih usluga u ključnim područjima prema načelima uključenosti, dobrog upravljanja i savjetovanja sa zajednicom te podupiranje aktivnosti stvaranja otpornosti, uključujući održivo upravljanje prirodnim resursima i njihovu zaštitu.

Načini angažmana EU-a:

Pojačana pomoć pri stvaranju otpornosti / oporavku poput ciljanih aktivnosti koje financiraju EU ili države članice, kojima se podupiru lokalne zajednice i društveni dionici (uključujući operacije koje se vode iz Gaziantepa uz sudjelovanje nekoliko država članica), iz sredstava „Fonda Madad”, IcSP-a ili ENI-a.

- Kratkoročno će se projektima EU-a u području civilnog društva koji se financiraju iz sredstava ENI-a (17 milijuna eura) i IcSP-a (12 milijuna eura) pridonijeti izgradnji kapaciteta sirijskih organizacija civilnog društva, pružanju osnovnih usluga, mjerama za uspostavu vladavine prava i razvoju uključivog i participativnog političkog okruženja na lokalnoj razini. Mogli bi se razmotriti i ciljani programi za manjine kako bi se osigurala sigurnost svih etničkih i vjerskih zajednica, osigurala uključiva tranzicija, ispunile posebne potrebe i poduprla njihova društvena reintegracija.

2.2.4 Promicanje ljudskih prava / međunarodnog humanitarnog prava i osiguravanje odgovornosti

- Daljnje istraživanje i dokumentiranje ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, posebno kako bi se poduprla moguća kaznena odgovornost u budućnosti.
- Rad s partnerima na podupiranju Istražnog povjerenstva UN-a i drugih inicijativa u području odgovornosti kako bi se pripremio postupak utvrđivanja odgovornosti te dovela u pitanje kultura nekažnjivosti.
- Daljnje podupiranje aktivnosti Organizacije za zabranu kemijskog oružja (OPCW), ponajprije misije provjere i uništavanja kemijskog oružja i proizvodnih pogona u Siriji.
- Daljnje traženje načina da se stanje u Siriji uputi na Međunarodni kazneni sud (ICC) te da se podupru dopunski mehanizmi utvrđivanja odgovornosti, među ostalim na nacionalnoj razini.

Načini angažmana EU-a: Diplomatska suradnja, među ostalim na razini Vijeća sigurnosti UN-a te praktična potpora borcima za ljudska prava preko IcSP-a i Europskog instrumenta za demokraciju i ljudska prava (EIDHR), pravosudna suradnja.

2.2.5 Priprema za „dan poslije”

- Daljnje planiranje dugoročnog oporavka i obnove Sirije te utiranje puta povratku i reintegraciji izbjeglica i interno raseljenih osoba, ponajprije s pomoću redovitih procjena štete i potreba u Siriji.
- Daljnja izgradnja kapaciteta sirijskih građana i sirijskog civilnog društva, uključujući organizacije kojima se promiče rodna jednakost i osnaživanje žena, kako bi se običnim sirijskim građanima omogućilo preuzimanje aktivne uloge u obnovi te zemlje.
- Istraživanje dodatnih mogućnosti za sirijske studente i istraživače u okviru stipendijskih programa u Europi te mogućnosti strukovnog osposobljavanja u regiji.
- Daljnje utvrđivanje mogućnosti izgradnje kapaciteta i vještina Sirijaca za upravljanje tranzicijom (u područjima poput reguliranja medija, decentralizacije, upravljanja općinama, izrade nacrtu Ustava itd.) pri čemu se trebaju uzeti u obzir potrebe i uloga žena.
- Daljnje pomno planiranje postupka razoružanja, demobilizacije i reintegracije u okviru reforme sektora sigurnosti.
- Daljnja redovita procjena trenutačnih uvjeta kako bi se ustanovilo da li se njima omogućuje priprema prijelaznih pravosudnih mjera namijenjenih promicanju pomirenja, poticanju povjerenja i jačanju vladavine prava, te provedba tih mjera.
- Pomno utiranje puta ustavnoj i izornoj reformi, uključujući zakone o političkim strankama.
- Razmatranje načina zaštite preostale kulturne baštine i promicanja kulturne raznolikosti, posebno s pomoću kampanji obrazovanja i osvještavanja.
- Zadržavanje vodeće uloge EU-a u koordiniranju donatora kako bi se unaprijedila usklađenost, koordinacija i predvidivost međunarodne pomoći za obnovu Sirije.

- Potpuno iskorištavanje potencijala programa Erasmus+ kojim se financiraju stipendije za mobilnost sirijskih studenata te projekti suradnje u koje su uključene visokoškolske obrazovne ustanove u Siriji, čiji je cilj osuvremenjivanje tih ustanova. Istraživanje dodatnih mogućnosti podupiranja susjednih zemalja i sveučilišta pružanjem usluga visokog obrazovanja sirijskim studentima.

EU će poduzeti te napore, vodeći računa o tome da se mora izbjeći propadanje državnih institucija u Siriji.

Načini angažmana EU-a: ENI, „Fond Madad”, IcSP („Program Tahdir: priprema tranzicije u Siriji”), trilateralni sporazum između UN-a, Svjetske banke i EU-a o procjenama potreba nakon sukoba, Erasmus+.

2.3 CILJEVI USKLAĐENI S POJEDINIM ZEMLJAMA - IRAK

2.3.1 Podupiranje iračke vladi pri ostvarenju uključivosti

Glavni cilj EU-a u Iraku mora biti podupiranje uključive iračke vlade u njezinim nastojanjima da otkloni opravdana nezadovoljstva iračkih građana i promiče dugoročni proces izgradnje države i nacionalnog pomirenja, na temelju odredbi iračkog Ustava. Program vlade (2014. – 2018.) i Irački nacionalni razvojni plan (2014. – 2017.) dobar su temelj za to, a Sporazumom o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka, čiji se dijelovi već primjenjuju na privremenoj osnovi, osigurava se okvir za suradnju u mnoštvu različitih pitanja. Potrebno je otkloniti nezadovoljstvo sunita te na sveobuhvatan način i u cijeloj zemlji suzbiti porast sektaštva i radikalizacije u većini iračkih zajednica. EU će nastojati što je moguće bliskije surađivati s UNAMI-em i agencijama UN-a koje djeluju u Iraku.

○ Suradnja s umjerenim marginaliziranim sunitskim skupinama

Iračku bi vladu trebalo podupirati suradnjom sa svim komponentama iračkog društva, posebno s umjerenim vjerskim i političkim skupinama, kako bi im se omogućilo da budu dio iračke budućnosti. Međutim, posebnu pozornost treba posvetiti sunitskoj zajednici kako bi se prekinula svaka podrška Daešu među sunitskim stanovništvom. Taj bi se korak trebao poduzeti usporedo s upućivanjem zahtjeva tim skupinama da se odupru i podignu oružje protiv Daeša. U okviru suradnje sa sunitskom zajednicom trebale bi se utvrditi mjere za otklanjanje nezadovoljstva i promicanje pomirbe kako bi se osigurala sigurnost stanovništva (posebno skupina koje se pridružuju borbi protiv Daeša) te dala jamstva za savjetovanja o donošenju politika u budućnosti. Istodobno treba podupirati umjerene šiitske zajednice i skupine civilnog društva radi suprotstavljanja stigmatizaciji i osveti nad sunitskom zajednicom.

○ Suradnja s iračkom regijom Kurdistan

Rješavanje sporova između savezne vlade i vlade regije Kurdistan, uključujući konačno, trajno rješenje u vezi s prijenosom prihoda od nafte te sa spornim područjima, kojim bi se znatno poboljšala politička klima u Iraku, jedan je od glavnih prioriteta. EU bi trebao poticati saveznu vladu i regionalnu vladu Kurdistan da se dogovore o detaljnom planu s rokovima za rješavanje sporova na temelju ustavnih odredaba.

- **Objedinjavanje demokratski vođenih državnih institucija i podupiranje političke i zakonodavne reforme**

EU i njegove države članice trebali bi podupirati iračku vladu u njezinim nastojanjima da pokrene program temeljite reforme uprave radi povećanja kapaciteta državne uprave, koji bi se temeljio na suvremenim načelima uprave i financijskog upravljanja. Temeljna bi načela takve reforme trebala biti odvajanje političkih od upravnih radnih mjesta, stvaranje neovisne javne službe te primjena politike jednakih mogućnosti za pripadnike svih sektori, koja se temelji na kvalifikacijama i kompetencijama.

Trebalo bi razmotriti podupiranje inicijativa za političku i zakonodavnu reformu u okviru iračkog Ustava, koje predlažu vlada, civilno društvo i druge strane, pod uvjetom da se tim inicijativama promiče nacionalno pomirenje i potiče razvoj.

- **Preustroj sektora sigurnosti**

Reformom sektora sigurnosti obuhvaćen je širok niz aktivnosti, od pružanja podrške vojnim snagama do reformi zakonodavnog okvira. Kako bi se postigla usklađenost, pri svakoj budućoj aktivnosti EU-a u tom području potrebno je uzeti u obzir aktivnosti globalne koalicije za borbu protiv Daeša te bilateralne napore država članica EU-a. Države članice EU-a trenutačno poduzimaju napore kako bi preustrojile i osposobile ISF. Posljedica slabosti ISF-a ponovno je pojavljivanje paravojnih snaga koje su, osim što se suprotstavljaju naporima ISF-a, odgovorne i za niz okrutnosti i kršenja ljudskih prava. Za nacionalno pomirenje od presudne je važnosti postupna demobilizacija šiitskih paravojnih snaga i drugih naoružanih skupina te njihova zamjena osposobljenim iračkim snagama sigurnosti sastavljenim od pripadnika različitih sektori. Dužnost je iračke vlade osigurati da samo ona može posjedovati oružje te da će u skladu s iračkim Ustavom zabraniti svaku naoružanu skupinu izvan okvira vlade. Istodobno treba ojačati prisutnost i osposobljenost civilnih policijskih snaga.

- **Pravosudne reforme i uključivanje pitanja poštovanja ljudskih prava**

U srži je iračke krize nedostatak vladavine prava. EU i njegove države članice trebali bi razmotriti povećanje podrške iračkoj vladi pri uvođenju mjera kojima se jača vladavina prava i zaštita ljudskih prava u svim područjima iračkog javnog života. To mora obuhvaćati reformu postojećeg spornog zakonodavstva i njegove provedbe, zbog kojih je došlo do radikalizacije i otpora prema iračkoj vladi. Moraju se poduzeti odlučni naponi za jačanje neovisnosti institucija, posebno pravosudnih. U planove i programe osposobljavanja civilnih i vojnih snaga sigurnosti treba uvrstiti područje ljudskih prava te treba poboljšati suradnju snaga sigurnosti s pravnim institucijama i policijskim tijelima nadzora. Trebalo bi ojačati status i povećati kapacitet Povjerenstva za ljudska prava. Većim poštovanjem ljudskih prava u kaznenom sustavu pridonijet će se borbi protiv radikalizacije. Trebalo bi ojačati pravosudne kapacitete za kazneni progon terorističkih organizacija. EU bi trebao poticati pristupanje Iraka Rimskom statutu kako bi se u budućnosti omogućio međunarodni kazneni progon. Tijekom svih tih nastojanja od presudne je važnosti osvrnuti se na raniju potporu EU-a naporima u području pravosudne reforme u okviru misije EUJUSTLEX-a. Irak bi se dugoročno trebao poticati na utvrđivanje plana postupnog ukidanja smrtno kazne, s obzirom na njezinu neučinkovitost i moguću ulogu u radikalizaciji.

○ **Jačanje regionalne i lokalne uprave**

U iračkom se Ustavu predviđa mogućnost veće regionalne i lokalne autonomije pri čemu je sama iračka vlada u svom programu spomenula da je decentralizacija jedno od mogućih rješenja. Većom političkom i financijskom autonomijom u obavljanju poslova na regionalnoj i lokalnoj razini, uključujući lokalni nadzor nad lokalnim sigurnosnim aparatom te većom blizinom postupku donošenja odluka može se pridonijeti otklanjanju nezadovoljstava na lokalnoj razini. Međutim, uz takvu autonomiju mora postojati sustav kojim se podupire pravedna raspodjela resursa među pojedinim mjestima te mjere izgradnje povjerenja među subjektima kojima se nadilaze sektaške podjele, primjerice s pomoću regionalnih infrastrukturnih projekata i drugih projekata suradnje.

Načini angažmana EU-a:

Institucionalna pitanja

- Kontakti na političkoj i službenoj razini, posebno u okviru Sporazuma o partnerstvu i suradnji. U tom kontekstu, brzom ratifikacijom tog sporazuma u državama članicama EU-a EU bi poslao snažan signal svoje predanosti.
- Imajući u vidu ključnu ulogu regije Kurdistan u borbi protiv Da'esh-a i u rješavanju političke krize u Iraku, EU će nastojati povećati svoju prisutnost u Erbilu, poštujući u potpunosti ustavni poredak Iraka. Podložno dogovoru središnje vlade te proračunskim ograničenjima, u Erbilu će se uspostaviti ured EU-a u Iraku. EU će nastojati olakšati protok informacija između Bagdada i Erbila. Prema potrebi promicati će i uključivanje Kurdistanske regionalne vlade u provedbu Sporazuma o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka.
- Trebalo bi ispitati mogućnost podupiranja diplomatskih aktivnosti koje predvodi Irak kako bi se doprlo do zemalja u regiji i izvan nje, na temelju iskustava i znanja koje je Irak stekao u okviru svojih međunarodnih nastojanja da se rehabilitira kao zemlja između 2003. i 2010. godine.
- Trebalo bi ojačati Delegaciju EU-a u Iraku, među ostalim s pomoću stručnjaka za sigurnost iz država članica.

Tehnička pomoć

- EU može mobilizirati stručno znanje dostupno u državama članicama kako bi osposobio i savjetovao iračke državne institucije u područjima kao što su reforma javne uprave, reforma sektora sigurnosti, protuterorističke mjere usklađene s poštovanjem ljudskih prava, sigurnost granica / integrirano upravljanje granicama, i to na temelju odredaba Sporazuma o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka, posebno onih utvrđenih u Glavi III., koje se primjenjuju privremeno.
- U sektoru sigurnosti, podrškom EU-a moglo bi se pomoći Iraku pri izgradnji kapaciteta za zaustavljanje Daeša. U skladu s tim dodatno će se istražiti primjena instrumenata EU-a. Međutim, kako bi se izbjeglo udvostručavanje napora, važno je prisjetiti se postojećeg angažmana država članica pri pružanju vojne podrške Iraku prvenstveno u okviru globalne koalicije za borbu protiv Daeša i njezinih radnih skupina te NATO-a koji razmatra pružanje podrške iračkim snagama sigurnosti u okviru svoje Inicijative za izgradnju obrambenog kapaciteta. Kako bi se olakšao povratak interno raseljenih osoba na područja koje je ponovno zauzeo Da'esh, mogla bi se staviti na raspolaganje tehnička pomoć za operacije razminiranja i za neutralizaciju eksplozivnih naprava koje je postavio Da'esh.

- Pružat će se podrška izgradnji protuterorističkih kapaciteta (civilni aspekti), u skladu s naporima globalne koalicije i njezinih radnih skupina kako bi se iračku vladu potaklo na prihvaćanje novog, sveobuhvatnog pristupa protuterorizmu koji bi se temeljio na poštovanju ljudskih prava i bio usmjeren na prevenciju. Moguća područja podrške obuhvaćaju: izgradnju kapaciteta; prikupljanje, analizu, razmjenu i zaštitu obavještajnih podataka te borbu protiv financiranja terorizma.
- Napori EU-a za promicanje institucionalnih i zakonskih reformi te uključivanje pitanja ljudskih prava mogu se temeljiti na trenutačnom projektu EU-a Instrument za razvojnu suradnju (DCI) kojim se podupire vladavina prava, na budućim mjerama podrške u okviru višegodišnjeg indikativnog programiranja DCI-a za 2014. – 2017. te na iskustvu stečenom tijekom misije EU-a JUSTLEX.
- Na zahtjev iračke vlade i pod uvjetom da države članice mogu financirati te operacije, EU se može pozvati na mnoštvo modela unutar EU-a te na stručnjake na nacionalnoj razini i razini EU-a (Odbor regija) kako bi iračku vladu savjetovao u vezi s najboljim načinom prijenosa ovlasti u praksi.
- Bit će važno doprijeti i do iračkog Zastupničkog vijeća. Europski parlament i nacionalni parlamenti pozivaju se da preuzmu istaknutu ulogu.
- EU će utvrditi planove za slučaj nužde radi brzog pružanja podrške vladi Iraka u njezinim naporima za ponovnu uspostavu i povećanje osnovnih usluga u područjima oslobođenima od Daeša kako bi se potaknuo što je moguće brži dobrovoljan, siguran i dostojanstveni povratak interno raseljenih osoba njihovim domovima, pod uvjetom da su na raspolaganju minimalna jamstva za njihovu zaštitu.

2.3.2 Podrška pri uspostavi osnovnih usluga, gospodarskom razvoju i borbi protiv korupcije

Stabilnost u Iraku može se održati samo ako svi građani imaju koristi od velikog bogatstva te zemlje. Zbog općenito manjkavog upravljanja javnim financijama i sveprisutne korupcije izvršenje proračuna postalo je nedjelotvorno, počele su se pružati nekvalitetne usluge, a u nekim područjima došlo je do uništenja okoliša i prirodnih resursa. Posljedica je sigurnosne krize pad gospodarstva, a nakon pada cijena nafte smanjuju se javni prihodi i devizne rezerve. Bit će potrebne promišljene reforme gospodarskih i fiskalnih politika kako bi se osigurala fiskalna održivost presudna za pokrivanje većih troškova za socijalne potrebe i sigurnost.

Kad je riječ o poduzetničkom okruženju u Iraku, rezultati te zemlje više od jednog desetljeća daleko zaostaju za prosjekom regije, pri čemu je pristupanje kreditima jedna od najgorih prepreka razvoju privatnog sektora. Potrebna je odlučna borba protiv korupcije i poboljšanje upravnog kapaciteta u Iraku. Hitno se moraju poboljšati i pružanje osnovnih socijalnih usluga (obrazovanje, medicina) te osiguravanje infrastrukture (električna energija, promet). Kako bi se osigurala održivost gospodarskog napretka, bit će potrebno ojačati privatni sektor i poticati gospodarsku klimu kojom se pogoduje ulaganjima.

Jedan od glavnih izazova za Irak bit će povezivanje održivog razvoja i humanitarne pomoći uz mobiliziranje potrebnih resursa radi isporuke osnovnih usluga raseljenim osobama te olakšavanje povratka i reintegracije interno raseljenih osoba. To povlači za sobom pružanje osnovnih usluga poput opskrbe vodom i energijom, stanovanja, školskog obrazovanja i visokog obrazovanja (aktivnost izgradnje kapaciteta Erasmus + koja je odnedavno dostupna u Iraku), sigurnosti i pristupa financiranju (npr. financiranje malih i srednjih poduzeća te mikrofinanciranje), vodeći računa o osnaživanju žena i zaštiti prirodnih resursa.

Načini angažmana EU-a:

Ključni ciljevi suradnje u okviru Sporazuma o partnerstvu i suradnji između EU-a i Iraka jesu makroekonomska stabilnost, održivost duga i učinkovitost javnih rashoda. U tu svrhu bi se u okviru suradnje mogle pratiti reforme gospodarstva i poslovnog okruženja, posebno unutar pododбора za trgovinska i gospodarska pitanja te za energiju i promet. Strane bi mogle istražiti: a) makroekonomska kretanja b) opće ekonomske i fiskalne politike (upravljanje prihodima od prirodnih resursa, smanjenje subvencija i potpora poduzećima u državnom vlasništvu, ulaganja u distribuciju električne energije, promicanje razvoja obnovljive energije i mjera energetske učinkovitosti, povećanje izvoza nafte i olakšavanje izvoza plina u budućnosti – očekuje se da će se s pomoću energetskeg centra EU-a i Iraka te sličnih mjera podrške EU-a i iračke vlade pridonijeti ostvarenju tog cilja) c) razvoj financijskog sektora (produbljivanje financijskoga tržišta, olakšavanje pristupa privatnim kreditima i povećanje financijske uključenosti) i d) pružanje informacija i stručnog tehničkog znanja kojima bi se pomoglo unaprijediti poljoprivrednu proizvodnju. Također će se planirati suradnja na smanjenju dugoročnog učinka energetskeg sektora na okoliš te klimatske promjene.

Tehnička pomoć može se ponuditi preko DCI-a i drugih instrumenata kako bi se poboljšalo upravljanje javnim financijama (u okviru usklađene suradnje IMF-a, Svjetske banke i EU-a) te savjetovanjem u pogledu gospodarskih reformi.

U okviru „Fonda Madad” i IcSP-a mogao bi se osigurati početni kapital kako bi se nastojalo povezati razvoj s humanitarnom pomoći. Takvo se povezivanje treba temeljiti na postojećoj podršci te ga se čim prije treba proširiti radi stvaranja preduvjeta za dugotrajno raseljavanje i pripreme povratka interno raseljenih osoba njihovim domovima, kako bi se položili temelji za stabilnost i održivi gospodarski rast.

Nakon potpisivanja okvirnog ugovora EIB (banka EU-a) može razmisliti o početku operacija u Iraku, s glavnim naglaskom na podupiranje razvoja gospodarstva i socijalne infrastrukture. EIB bi mogao staviti na raspolaganje svoje stručno tehničko znanje pružanjem vertikalnih savjetodavnih usluga radi identifikacije i pripreme ključnih projekata. On bi dodatno mogao podupirati takve projekte osiguravanjem novčanih sredstava, bilo putem rizičnog kapitala ili putem zajmova i spajanja sredstava. Gradeći na svojem iskustvu u područjima koja se oporavljaju od sukoba, EIB bi mogao ispitati i mogućnost osnivanja namjenskih fondova zaklade te upravljanja tim fondovima.

2.3.3 Podrška izgradnji mira, nacionalnoj pomirbi i prijelaznom pravosuđu

Osim političkih reformi Irak bi se trebao poticati prema putu nacionalne pomirbe i dijaloga kojim se nadilaze sektaške podjele, s ciljem razvoja osjećaja državljanstva odvojenog od sektaškog i etničkog identiteta te promicanja bogatstva kulturne raznolikosti Iraka. Iračke skupine civilnog društva imaju ključnu ulogu u izgradnji mira, promicanju iračkog nacionalnog identiteta, suprotstavljanju sektaškoj propagandi, zaštiti kulturne baštine i raznolikosti te zagovaranju tih ključnih tema u komunikaciji s vladom.

Kad je riječ o pravdi i pravnoj zaštiti, iračka će vlada morati donijeti teške odluke, primjerice u okviru nacionalnog procesa „istine i pomirbe” u koji bi se morale uključiti sve sekte, a u okviru kojeg bi se rješavala kaznena djela koja nisu počinila samo Daeš i članovi sunitske zajednice, već i šiitske paravojne snage i iračke snage sigurnosti. Takav bi proces mogao biti presudan za jačanje iračkog državljanstva.

Mogla bi postojati potreba za pružanjem međunarodne podrške policijskim operacijama / operacijama održavanja mira u područjima čije su zajednice i dalje u sukobu.

Načini angažmana EU-a: Trebalo bi razmotriti pružanje potpore pravosudnim i parlamentarnim tijelima te organizacijama civilnog društva u okviru EIDHR-a i/ili „Fonda Madad” kako bi se poduprle aktivnosti izgradnje mira i prijelaznog pravosuđa.

Budući da su počinjeni teški ratni zločini te da je došlo do kršenja ljudskih prava, njihovo će rješavanje biti važno za pomirbu. U tom kontekstu EU bi trebao podupirati napore javnih tijela, NVO-ova i ICC-a.

3. – PRETPOSTAVKE, VREMENSKI OKVIR I PREISPITIVANJE

Sposobnost EU-a da ispuni prethodno navedene ciljeve i provede gore navedena djelovanja uvelike će ovisiti o razvoju situacije na terenu, uključujući borbu protiv Daeša, te spremnosti nacionalnih i regionalnih dionika da djeluju u skladu s navedenim ciljevima.

Daeš i druge terorističke skupine u idealnom bi slučaju trebalo poraziti u Iraku i u Siriji te istodobno rješavati političke probleme u tim zemljama. Ispunjenjem svih ciljeva samo u Siriji ili samo u Iraku bez istovrijednog uspjeha u drugoj zemlji mogla bi se ugroziti trajna stabilnost i ekonomski razvoj u regiji.

Trenutačni okvir proteže se na više godina. Kako bi ostao mjerodavan, bit će potrebna visoka razina fleksibilnosti radi prilagodbe razvoju na terenu. Predlaže se uvođenje godišnjeg postupka preispitivanja kako bi se ocijenio učinak politika EU-a. Njime bi se trebalo obuhvaćati preispitivanje percepcije politika EU-a među njihovim primarnim korisnicima u Siriji, Iraku i široj regiji, kako bi se osiguralo potrebno trajno prihvatanje angažmana EU-a među lokalnim stanovništvom.

Zbog učinka kriza u Siriji i Iraku na EU te preuzetih financijskih obveza EU treba osigurati da na najučinkovitiji mogući način obavještava građane EU-a te lokalno stanovništvo u tim zemljama i široj regiji o svom strateškom angažmanu.

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Zajednička komunikacija Komisije i visoke predstavnice za vanjsku i sigurnosnu politiku:
„Elementi regionalne strategiju EU-a za Siriju i Irak te protiv prijetnje Daeša”

1.2. Odgovarajuća područja politike u strukturi ABM/ABB⁷

Naslov 4. – Globalna Europa
GLAVA 19. — INSTRUMENTI VANJSKE POLITIKE
GLAVA 21. — RAZVOJ I SURADNJA
GLAVA 22. — PROŠIRENJE
GLAVA 23. — HUMANITARNA POMOĆ I CIVILNA ZAŠTITA

1.3. Vrsta prijedloga/inicijative

- ☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **novi djelovanje**
- ☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na **novi djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja**⁸
- X. Prijedlog/inicijativa odnosi se na **produljenje postojećeg djelovanja**
- ☐ Prijedlog/inicijativa odnosi se na djelovanje koje je preusmjereno na novi djelovanje

1.4. Cilj/ciljevi

1.4.1 Višegodišnji strateški cilj/ciljevi Komisije na koje se odnosi prijedlog/inicijativa

Globalna Europa: jači globalni dionik

⁷ ABM: activity-based management (upravljanje koje se temelji na aktivnostima); ABB: activity-based budgeting (priprema proračuna koja se temelji na aktivnostima).

⁸ Kako je navedeno u članku 54. stavku 2. točki (a) ili (b) Financijske uredbe.

Bliski istok trenutačno se suočava s dubokom krizom. Sukobi u Siriji i Iraku su i odraz i pokretač te krize te imaju sve veći potencijal za destabilizaciju susjednih zemalja (uključujući državu kandidatkinju Tursku) i šire regije. Zbog tih je kriza došlo do humanitarne katastrofe zbog koje je više od 13,5 milijuna ljudi bilo prisiljeno napustiti svoje domove, a više od 17 milijuna ljudi treba humanitarnu pomoć (12,2 milijuna u Siriji i 5,2 milijuna u Iraku).

Nakon više od četiri godine brutalnog sukoba u Siriji, Daešov otvoreni pokušaj djelovanja kao alternativna i ideološki radikalna država pokazao se privlačnim ekstremistima u regiji i izvan nje, posebno u područjima Sirije i Iraka u kojima je propala državna vlast te prevladava osjećaj političke i društveno-ekonomske marginalizacije.

Kao važan dionik u regiji, EU je odgovoran za učinkovito i usklađeno iskorištavanje svog utjecaja te svojih brojnih instrumentima za obranu ljudskih života, ljudskog dostojanstva i prava te za pružanje pomoći pri rješavanju tih kriza u bliskoj suradnji s regionalnim i međunarodnim partnerima. Osim toga postoje uvjerljivi razlozi da EU zbog vlastitih interesa pojača svoj angažman u Siriji, Iraku i susjednim zemljama.

1.4.2 Posebni cilj/ciljevi i odgovarajuća aktivnost/aktivnosti u okviru strukture ABM/ABB

Odgovarajuća aktivnost/aktivnosti u okviru strukture ABM/ABB:

19.02 – Instrument za doprinos stabilnosti i miru – reakcija na krizu, sprečavanje sukoba, izgradnja mira i pripravnost na krize

21.02 – instrument za razvojnu suradnju

21.03 – Europski instrument za susjedstvo (ENI)

21.04 – EIDHR

22.02 – Proces i strategija proširenja

23.02 – Humanitarna pomoć, pomoć u hrani i pripravnost na katastrofe

Posebni ciljevi povezani s aktivnošću u okviru strukture ABM – 19.02

U kriznim situacijama ili tijekom krize u nastajanju brzo pridonijeti uspostavi stabilnosti učinkovitom reakcijom kojom se pridonosi stvaranju ili ponovnom stvaranju preduvjeta presudnih za ispravnu provedbu vanjskih politika i djelovanja Unije u skladu s člankom 31. UEU-a.

Posebni ciljevi povezani s aktivnošću u okviru strukture ABM – 21.02

Poticanje održivog i uključivog razvoja u partnerskim zemljama i regijama te promicanje demokracije, vladavine prava, dobrog upravljanja i poštovanja ljudskih prava, kako je predviđeno u UEU-u, u prvom redu zbog iskorjenjivanja siromaštva.

Posebni ciljevi povezani s aktivnošću u okviru strukture ABM – 21.03

Promicanje izgradnje povjerenja i druga djelovanja kojima se pridonosi uspostavi sigurnosti te sprečavanju i rješavanju sukoba.

Poseban cilj povezan s aktivnošću u okviru strukture ABM – 21.04

Jačanje poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Poseban cilj povezan s aktivnošću u okviru strukture ABM – 22.02

Podupiranje gospodarskog, društvenog i teritorijalnog razvoja.

Posebni ciljevi povezani s aktivnošću u okviru strukture ABM – 23.02

Pružanje humanitarne pomoći za spašavanje života te međunarodne zaštite

U okviru svih tih instrumenata predviđaju se djelovanja kojima se podupiru ciljevi utvrđeni u Komunikaciji, i to:

zajednički ciljevi za Siriju, Irak i druge pogođene zemlje

1. Promicanje regionalnog angažmana kako bi se pridonijelo uspostavi sigurnosti i dugoročnog mira
2. Izoliranje Daeša kao vojne sile i terorističke organizacije, poražavanje te organizacije i suprotstavljanje njezinu ideološkom utjecaju
3. Sprečavanje širenja krize u regiji i povećanje sigurnosti granica
4. Pružanje humanitarne pomoći za spašavanje života te međunarodne zaštite
5. Jačanje lokalnih kapaciteta za stvaranje otpornosti u Siriji, Iraku i pogođenim susjednim zemljama

U Siriji:

1. Rad na političkoj tranziciji
2. Jačanje umjerene oporbe i dionika civilnog društva
3. Pružanje osnovnih usluga i pomoć pri ponovnoj izgradnji uprave u područjima s manje nasilja
4. Promicanje ljudskih prava / međunarodnog humanitarnog prava i osiguravanje odgovornosti
5. Priprema za „dan poslije”

U Iraku:

1. Podupiranje iračke vladi pri ostvarenju uključenosti
2. Podrška pri uspostavi osnovnih usluga, gospodarskom razvoju i borbi protiv korupcije
3. Podrška izgradnji mira, nacionalnoj pomirbi i prijelaznom pravosuđu

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1 Zahtjev/zahtjevi koje je potrebno ispuniti kratkoročno ili dugoročno

EU mora osigurati održivo i predvidivo financiranje usklađeno s nezapamćenim opsegom potreba u toj regiji.

1.5.2 Dodana vrijednost sudjelovanja EU-a

EU već je na čelu međunarodnih napora u pružanju potpore, osobito stanovništvu Sirije. Predložena će se strategija posebno temeljiti na strategiji EU-a protiv terorizma / stranih boraca i na Zajedničkoj komunikaciji: *Prema sveobuhvatnom pristupu EU-a sirijskoj krizi te ih upotpunjavati.*

1.5.3 Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

Kako bi se kriza zaustavila različitim sredstvima te spriječilo njezino širenje na susjedne zemlje, treba primijeniti nekoliko instrumenata, u skladu sa Zajedničkom komunikacijom: Prema sveobuhvatnom pristupu EU-a sirijskoj krizi te ih upotpunjavati. Presudna je učinkovita koordinacija reakcije.

1.5.4 Usklađenost i moguća sinergija s drugim odgovarajućim instrumentima

U prijedlogu se razmatra kombinacija različitih instrumenata. Djelovanja se međusobno osnažuju i stoga se uglavnom moraju provoditi usporedo.

1.6. Trajanje i financijski učinak

X Prijedlog/inicijativa **ograničena trajanja**

X Prijedlog/inicijativa na snazi 2015. i 2016.

X Financijski učinak tijekom 2015. i 2016.

1.7. Predviđeni način/načini upravljanja⁹

X **Izravno upravljanje** Komisije

X na razini njezinih odjela, uključujući osoblje u delegacijama Unije;

X na razini izvršnih agencija

⁹ Pojediniosti o načinima upravljanja i upućivanjima na Financijsku uredbu dostupni su na web-mjestu BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html

X Neizravno upravljanje povjeravanjem zadataka izvršenja proračuna:

X trećim zemljama ili tijelima koja su one odredile;

X međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti koje);

☐ EIB-u i Europskom investicijskom fondu;

☐ tijelima iz članaka 208. i 209. Financijske uredbe;

X tijelima javnog prava;

X tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva;

☐ tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva;

☐ osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u okviru ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

U slučaju označavanja više načina upravljanja, molimo navedite pojedinosti u odjeljku „Napomene”.

Napomene

O načinima upravljanja odlučit će se u skladu s odredbama odgovarajućih instrumenata u okviru odgovarajućih odluka o financiranju.

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila nadzora i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

Primijenit će se pravila nadzora i izvješćivanja koja su utvrđena u odgovarajućim pravnim osnovama.

2.2. Sustav upravljanja i kontrole

2.2.1 Utvrđeni rizik/rizici

1. Zbog nedostatka političke i upravne stabilnosti u partnerskim zemljama moglo bi doći do poteškoća u osmišljavanju programa, zastoja pri isplati novčanih sredstava i gubitka učinkovitosti.
2. Zbog nedostatka razmjene informacija moglo bi se omesti rješavanje problematičnih pitanja povezanih s upravljanjem pomoći.

2.2.2 Informacije o uspostavi sustava unutarnje kontrole

Predviđeni načini kontrole u skladu su s standardima unutarnje kontrole u Komisiji koji su utvrđeni u planovima upravljanja odgovarajućih službi.

U području humanitarne pomoći postoji učinkoviti sustav kontrole koji se temelji na uključivanju vanjskih stručnjaka koji provode ex-ante ocjenjivanje projekata i praćenje te evaluacije. Humanitarni projekti podliježu vanjskoj reviziji.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu.

Zaštita financijskih interesa Europske unije i borba protiv prijevара i nepravilnosti čine sastavni dio odgovarajućih pravnih osnova. Za administrativni nadzor ugovora i plaćanja bit će odgovoran odgovarajući dužnosnik za ovjeravanje, dok će za humanitarnu pomoć biti odgovorna središnja služba kojoj će pomagati stručnjaci ECHO-a u tom području. Posebna će se pozornost posvetiti vrsti rashoda (prihvatljivosti rashoda), poštovanju proračuna (stvarni rashodi) te provjeri popratnih informacija i odgovarajuće dokumentacije (dokazi o rashodima).

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslov/naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunska linija / proračunske linije rashoda na koje se prijedlog/inicijativa odnosi

Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj [Naslov.....]	Dif./nedif. 10	zemalja EFTA 11	državakandidatkinja 12	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
4	23.02.01 HUMA- Humanitarna pomoć	Dif./nedif.	NE M A	NE M A	NE M A	NEMA

¹⁰ Dif. Dif. = diferencirana odobrena sredstva / nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

¹¹ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine

¹² Države kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalne države kandidatkinje zapadnog Balkana.

--	--	--	--	--	--	--

3.2. Procijenjeni utjecaj na rashode

3.2.1 Sažetak procijenjenog utjecaja na rashode

milijuni EUR (do tri decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Broj	Naslov 4., Globalna Europa
--	------	----------------------------

Glavna uprava: ECHO					Go d i n a N ₁₃	Go d i n a N + 1	Go d i n a N + 2	Go d i n a N + 3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja utjecaja (vidi odjeljak 1.6.)	UKUPNO
☐ Odobrena sredstva za poslovanje										
23.02.01 Brzo pružanje učinkovite humanitarne pomoći usklađene s potrebama	Obveze	1	50							50
	Plaćanja	2	50							50
	Plaćanja	2								

¹³ Godina N godina je početka provedbe prijedloga/inicijative.

Odobrena administrativna sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe ¹⁴			nije s p e c i f i c i r a n o							
UKUPNA odobrena sredstva za Glavnu upravu ECHO	Obveze	=	50							50
	Plaćanja	= +	50							50
☐ UKUPNA odobrena sredstva za poslovanje	Obveze	4	50							50
	Plaćanja	5	50							50

¹⁴ Tehnička i/ili administrativna pomoć i rashodi za potporu provedbi programa i/ili djelovanja EU-a (prijašnje linije „BA”), neizravnih istraživanja, izravnih istraživanja.

☐ UKUPNA odobrena administrativna sredstva koja se financiraju iz omotnice za posebne programe		6	nij e s p e c i f i c i r a n o							
UKUPNA odobrena sredstva pod NASLOVOM 4. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	=	50							50
	Plaćanja	=	50							50

3.2.2 *Procijenjeni utjecaj na odobrena administrativna sredstva*

3.2.1.1. Sažetak

X Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena administrativna sredstva.

3.2.1.2. Procijenjene potrebe u pogledu ljudskih resursa

X Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni dodatni ljudski resursi.

3.2.3 *Usklađenost s tekućim višegodišnjim financijskim okvirom*

X Prijedlog/inicijativa u skladu je s tekućim višegodišnjim financijskim okvirom.

X Prijedlog/inicijativa povlači za sobom reprogramiranje odgovarajućeg naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Dodatno financiranje za aktivnosti utvrđene u ovom izvještaju u potpunosti će se financirati prenamjenom i reprogramiranjem omotnica instrumenata za vanjske odnose koji su dio Naslova 4. višegodišnjeg financijskog okvira. Komisija će predložiti prijenos sredstava iz pričuve za pomoć u hitnim situacijama u humanitarnu pomoć tijekom 2015., a bilo kakva preraspodjela obveza koja će biti potrebna 2016. riješit će se u okviru proračunskog postupka za 2016.

Izvori financiranja opisani su u tablici u nastavku.

Paket za krizu u Siriji i u susjednim zemljama tijekom dvije godine (2015. – 2016.)*(Odobrena sredstva za preuzimanje obveza)*

Glavna uprava	Financijski instrumenti H4	2015. milijuni eura	2016. milijuni eura	2015. – 2016. milijuni eura
ECHO	HUMA – HIP Sirija Irak	200	200	400
NEAR	ENI – Sirijska kriza	72	72	144
	IPA – Turska	78	78	156
DEVCO	Instrument razvojne suradnje	50	50	100
FPI	IcSP	35	35	70
DEVCO	EIDHR	7	8	15
ECFIN	Kreditna jamstva*		65	65
EAR	Pričuva za pomoć u hitnim situacijama*	50		50
Ukupno		492	508	1 000

* Ta će se odobrena sredstva predložiti za prijenos (2015.) ili preraspodjelu (u nacrtu proračuna za 2016.) na odgovarajuće instrumente za provedbu.

3.2.4 Doprinos trećih strana

Prijedlogom/inicijativom ne predviđa se sufinanciranje trećih strana.

3.3. Procijenjeni utjecaj na prihode

X Prijedlog/inicijativa nema financijski utjecaj na prihode.
